

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE
UNIVERSITATEA „1 DECEMBRIE 1918” DIN ALBA IULIA
Facultatea de Drept și Științe Sociale
Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic

DISERTAȚIE

de finalizare a programului de master
PSIHOPEDAGOGIA EDUCAȚIEI TIMPURII
ȘI A ȘCOLARITĂȚII MICI

Absolvent,
Vlad (Condriuc) Ana

Conducător științific,
Prof.univ.dr. Voiculescu Florea

2014

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
AȘIPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
de Medicină și
Farmacie
din Brașov

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE
UNIVERSITATEA „1 DECEMBRIE 1918” DIN ALBA IULIA
Facultatea de Drept și Științe Sociale
Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic

DISERTAȚIE

Rolul creativității în redactarea compunerilor școlare

Absolvent,
Vlad (Condriuc) Ana

Conducător științific,
Prof. univ. dr. **Voiculescu Florea**

2014

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
APOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
de Brașov

Prezenta disertație finalizează programul de master *Psihopedagogia educației timpurii și a școlarității mici*, organizat în cadrul proiectului *Perspective ale formării prin masterat a specialiștilor în domeniul educației timpurii și al școlarității mici la un nivel calitativ superior* (*PERFORMER*), proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013, Cod Contract: POSDRU/86/1.2/S/62508.

Beneficiar: Universitatea ”Transilvania” din Brașov

Partener 1: Universitatea ”1 Decembrie 1918” din Alba Iulia

Partener 2: Universitatea ”Aurel Vlaicu” din Arad

Partener 3: Istituto di Scienze Psicologiche di Educazione e di Formazione, Roma (Italia)

CUPRINS

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell’Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
AȘIPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
"Mihail Poni" de
Medicină

Hartă conceptuală „Contribuția modulelor studiate”.....	6
INTRODUCERE.....	7
CAPITOLUL I. CREATIVITATEA – CHEIA COMPUNERILOR ȘCOLARE REUȘITE.....	10
1.1. Creativitatea – delimitări conceptuale și specifice.....	10
1.1.1. Nivelurile creativității.....	12
1.1.2. Etapele creativității.....	13
1.1.3. Factorii creativității.....	14
1.2. Dimensiuni complementare ale creativității.....	17
1.2.1. Potențialul creativ.....	17
1.2.2. Procesul creativ.....	19
1.2.3. Produsul creativ.....	20
1.3. Personalitatea creativă.....	21
1.4. Particularități ale proceselor psihice ale elevilor din clasele I-IV care favorizează activitatea de tip creator.....	22
1.5. Educarea creativității în clasele I- IV.....	23
1.6. Rolul, locul și semnificația compunerilor școlare în învățământul primar.....	26
1.7. Modalități de cultivare a creativității elevilor din ciclul primar.....	30
1.7.1. Modalități de dezvoltare a creativității în clasele I-IV.....	30
1.7.2. Metodele tradiționale.....	31
1.7.3. Metodele moderne.....	31
1.8. Forme de organizare a activităților centrate pe cultivarea capacității creative.....	32
1.8.1. Activitatea individuală.....	32

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell’Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
IMPOSIBILU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
de Medicină și
Farmacie
Brașov

1.8.2. Activitatea pe grupuri mici.....	33
1.9. Dezvoltarea creativității în cadrul orelor de limba și literatura română.....	36
1.9.1. Dezvoltarea creativității prin joc.....	39
CAPITOLUL II. DESIGN-UL CERCETĂRII.....	43
2.1. Prezentarea cercetării.....	43
2.2. Organizarea și desfășurarea cercetării.....	47
CAPITOLUL III. REZULTATE.....	53
3.1. Analiza și interpretarea chestionarului aplicat părinților.....	53
3.2. Analiza și interpretarea datelor pe baza metodei observației participative, metodei analizei produselor activității și a experimentului psiopedagogic/didactic.....	56
CAPITOLUL IV. DISCUȚII ȘI CONCLUZII.....	59
Reflecție asupra modului în care modulele au contribuit la realizarea temei disertației.....	61
BIBLIOGRAFIE.....	63
ANEXE.....	66
Anexa 1. Testul inițial.....	66
Anexa 2. Chestionarul aplicat părinților.....	71
Anexa 3. Compunere școlară: Omul de zăpadă.....	74
Anexa 3. Compunere școlară: Primii fulgi de nea.....	75
Anexa 5. Testul final.....	76

Parteneri:

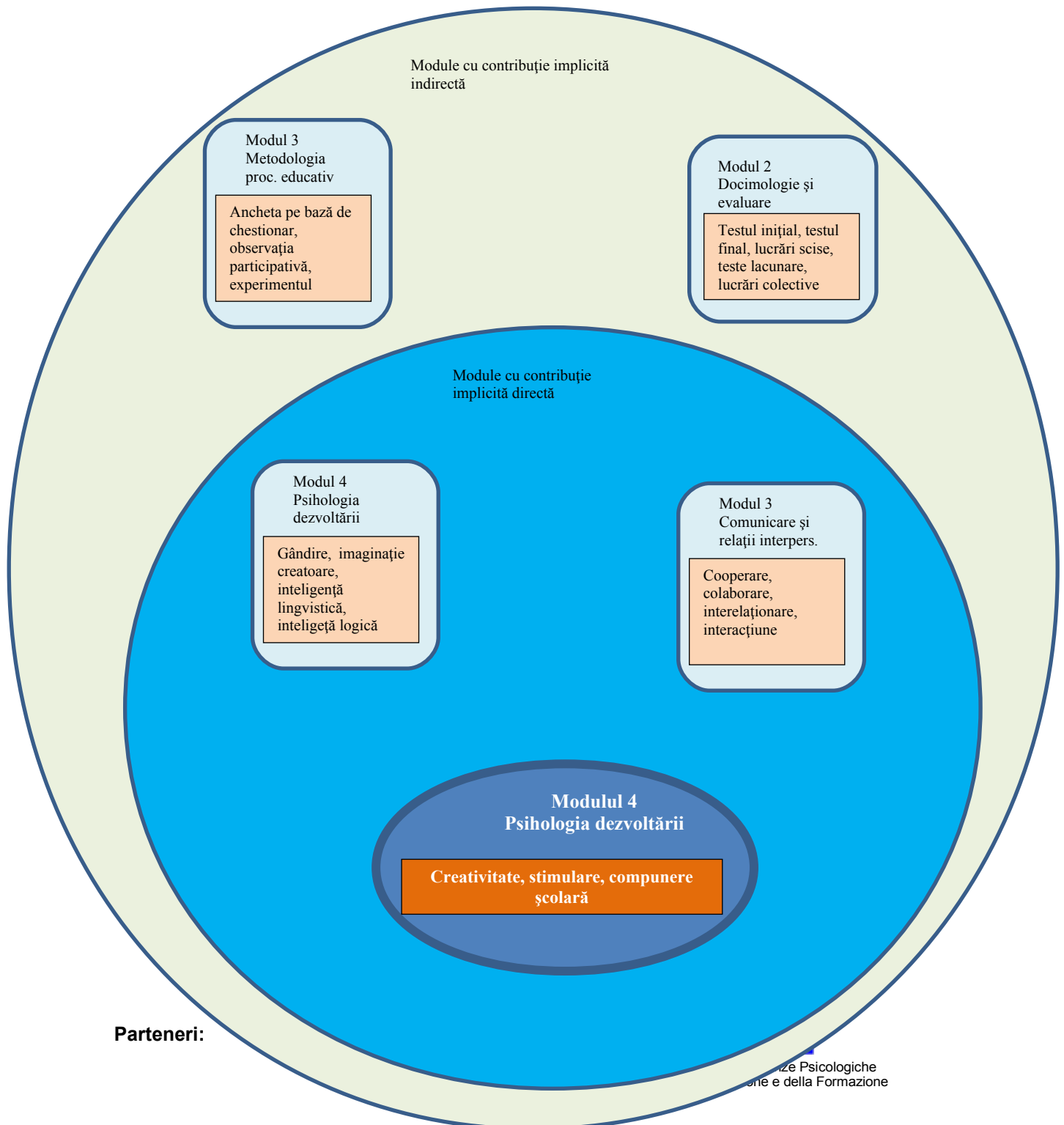

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell’Educazione e della Formazione

Hartă conceptuală „Contribuția modulelor studiate”

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
AȘADAR

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
de Medicină
și Farmacie
din Brașov

INTRODUCERE

„Compunerile reprezintă rezultanta unei activități intelectuale complexe, care reprezintă sinteza cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor dobândite de elevi în lecțiile de citire, gramatică, lectură, precum și în alte obiecte de învățământ”. (Silvia Nuță)

Dacă în societatea tradițională nu toți copiii mergeau la școală, astăzi lucrurile s-au schimbat radical. Societatea impune, prin prisma dezvoltării ei, ca toți copiii să meargă la școală. Pentru cei care nu au posibilități financiare, statul a creat programe de reintegrare, de susținere financiară. Așadar, porțile școlii sunt deschise pentru toți copiii.

Dacă în societatea tradițională, învățătorul era adesea preotul satului sau un dascăl, care avea o pregătire minimă, astăzi în școli întâlnim cadre didactice cu o pregătire superioară, cadre didactice care sunt pregătite să răspundă nevoilor educaționale ale copiilor.

Pe lângă predarea cunoștințelor necesare elevilor, învățătorul răspunde de tot ceea ce înseamnă ansamblul de comportamente pe care și le formează copilul. Comportamentul este deosebit de important la această vârstă, deoarece acum se pun bazele acestui aspect pentru întreaga viață.

Una dintre responsabilitățile învățătorului în învățământul primar este formarea și dezvoltarea capacității de exprimare corectă (orală și scrisă) a elevilor. La realizarea acestui obiectiv concură toate disciplinele de învățământ din ciclul primar, însă limba și literatura română se detașază, atât în ceea ce privește ponderea deținută în planul de învățământ al ciclului primar, cât și în ceea ce privește desfășurarea concretă a activităților.

Un rol evident în direcția cultivării capacității de exprimare a elevilor o au compunerile, cu o contribuție importantă la formarea lor intelectuală, morală și estetică.

Prin intermediul compunerilor școlare se valorifică cunoștințele elevilor dobândite la celelalte componente ale obiectului limba și literatura română (citit-scris, comunicare, lectură etc.).

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell’Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
ANP/OSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
de Medicină și Farmacie
„I. L. Caraculău”
Brașov

De foarte multe ori le spun elevilor mei că limbajul, modul în care folosim cuvintele în exprimarea noastră de zi cu zi reprezintă „prima notă” care ne este acordată de către cel cu care conversăm. De aceea consider că exprimarea propriilor idei este o abilitate care se învață la nivelul învățământului primar în cadrul orelor de limba și literatura română prin intermediul lecțiilor de comunicare și realizare de compuneri.

Însă, nu întotdeauna elevii reușesc să își exprime propriile idei, fie oral sau în scris. Acest fapt se datorează, de cele mai multe ori învățătorului, care nu stimulează creativitatea elevului sau inhibă elevii în momentele în care aceștia încearcă să-și exprime propriile idei sau convingeri. Odată inhibați, elevii vor refuza să-și mai exprime ideile de teama de a nu fi penalizați. O altă greșală pe care cadrele didactice o fac frecvent este reprezentată de faptul că, învățătorul, deși elevul are în răspunsul lui o parte bună, îi spune acestuia că răspunsul este greșit, de cele mai multe ori elevul fiind apăsător cu expresia „cum poți să spui asemenea prostii?”. În continuare copilul nu va mai da vreun răspuns, de teama de a nu greși și apoi a fi certat. Trebuie să luăm din fiecare răspuns al elevilor noștri, partea bună și să-i încurajăm pentru a-și îmbunătăți răspunsurile.

Nu dor învățătorul este responsabil de posibilitatea de a crea a elevilor, ci și potențialul creativ scăzut al unora dintre elevi, potențial care de cele mai multe ori poate fi stimulat foarte puțin.

Pornind de la cele relatate mai sus, am ales să studiez tema stimulării creativității pentru realizarea compunerilor școlare reușite și să fac o abordare largă a acesteia prin teorie și cercetare, deoarece am întâlnit o serie de cazuri în care elevilor nu le este exploatat potențialul creativ.

Grupul meu țintă este reprezentat de către cei 12 elevi din clasa a IV-a de la Școala Gimnazială „Decebal” Cricău.

Capitolul I este cel destinat abordărilor conceptuale și a definițiilor. Voi discuta aici despre semnificațiile termenului „creativitate”, despre ceea ce reprezintă compunerile școlare și despre varietatea de modalități prin care le poate fi stimulată creativitatea elevilor. La baza tuturor metodelor de stimulare a creativității stă activitatea preferată a copiilor, jocul.

În capitolul II prin proiectul de cercetare voi arăta cum poate fi stimulată creativitatea copiilor prin metode interactive de predare-învățare în lecțiile de zi cu zi la limba și literatura română. Metodele de cercetare pe care le voi folosi sunt metoda anchetei pe bază de chestionar,

Parteneri:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
AȘIPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
de Brașov

metoda autoobservației, metoda observației participative, metoda analizei produselor activității și metoda experimentului.

Voi porni de la ipoteza că *dacă* voi utiliza metode și tehnici de stimulare a creativității individuale și de grup în cadrul lecțiilor de limba și literatura română, creând o atmosferă de lucru permisivă, *atunci* acestea vor determina dezvoltarea, activizarea și îmbogățirea vocabularului activ al elevilor, dezvoltarea exprimării orale și scrise, educarea capacităților creatoare și originale în găsirea de soluții la o sarcină dată, antrenarea lor în discuții libere, deschise, creative, precum și dezvoltarea mecanismelor cognitive superioare: gândire, memorie, imaginație.

Metoda anchetei pe bază de chestionar mă va ajuta să aflu părerea părinților cu privire la nivelul la care se află elevii din clasa a IV-a și cât de mult se implică ei în sarcinile pe care elevii le au de îndeplinit acasă pentru școală.

Folosind experimentul, voi putea observa evoluția copiilor pe parcursul celor trei etape ale desfășurării experimentului.

În capitolul III voi prezenta analiza și interpretarea datelor pe care le-am obținut pentru a vedea dacă am realizat obiectivele cercetării și dacă s-a confirmat ipoteza cercetării.

Capitolul IV este rezervat pentru discuții și concluzii pe marginea acestei cercetării. Voi arăta cât de importante sunt obiectivele pe care mi le-am propus spre realizare și ipoteza cercetării. La finalul acestui capitol voi prezenta câteva concluzii despre ceea ce a însemnat parcurgerea programului de masterat „Psihopedagogia educației timpurii și a școlarității mici”.

La finalul capitolului IV se găsește înștituită bibliografia, după care sunt atașate anexe.

Cercetarea întreprinsă va duce la o mai bună înțelegerea a faptului că fără a stimula potențialul creativ al elevilor, acestora nu li se poate dezvolta gândirea, memoria și imaginația creatoare.

Parteneri:

UNIVERSITATEA ȘTIINȚILOR
ȘI VETERINARIE
DE CLUJ-NAPOCA

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

CAPITOLUL I

CREATIVITATEA – CHEIA COMPUNERILOR ȘCOLARE REUȘITE

1.1. Creativitatea – delimitări conceptuale și specifice

Creativitatea este o problemă care a marcat profund psihopedagogia secolului al XX-lea, aceasta constituind obiectul a numeroase studii și cercetări.

Aparent, creativitatea este un concept larg cunoscut. Fenomenul creativității, implicit conceptul, sunt încă subiecte de controversă, deși este studiat științific de peste o jumătate de secol, iar în întreaga lume se derulează mii de programe de dezvoltare a creativității.

Etimologic, termenul **creativitate** își are originea în limba latină: *creare* înseamnă *a zămisli, a făuri, a naște*.

Noțiunea de creativitate este introdusă în vocabularul psihologic de americanul Gordon Allport (în 1937) pentru a desemna o formațiune de personalitate. Termenul a fost cuprins în dicționarele de specialitate după 1950. Până atunci, manifestările de creativitate au fost evidențiate cu ajutorul unor termeni ca, *inspirație, talent, supradotare, geniu, imaginație sau fantezie creatoare*.

În anul 1950 psihologul J. P. Guilford semnala sărăcia studiilor asupra creativității și trasează câteva direcții de cercetare a acestei dimensiuni a personalității umane. Prin urmare, între anii 1960-1970 asistăm la o explozie de studii asupra creativității.

În ciuda numărului mare de studii, nu putem vorbi nici astăzi de un consens în definirea termenului *creativitate*. Ana Stoica Constantin afirmă că în prezent „*conceptul de creativitate nu este clar definit, deși cumulează peste o sută de definiții*”. (Ana Stoica Constantin, 1983, p. 5)

Într-una din lucrări, aceeași autoare (Ana Stoica Constantin, 2004, p. 93) consideră **creativitatea** „*ca pe un fenomen complex, unitar și dinamic, care angajează întreaga personalitate umană, implicând structura bio-psiho-socială și culturală a personalității și anumiți factori externi,*

Parteneri:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
APOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
de Medicină
și Farmacie
din Brașov

pentru a realiza cea mai înaltă formă de manifestare a comportamentului uman, finalizată prin producerea noului cu valoare socială, fie el concret sau abstract”.

Alexandru Roșca consideră creativitatea ca „ansamblu unitar al factorilor subiectivi și obiectivi care duc la realizarea de către indivizi sau grupuri a unui produs original și de valoare”. (Alexandru Roșca, 1981, p. 17)

Alexandru Roșca spune că, „în sens restrâns, creativitatea este o activitate sau un proces care duce la un produs caracterizat prin noutate sau originalitate și valoare pentru societate”. (Alexandru Roșca, 1981, p. 17)

Potrivit lui Paul Popescu-Neveanu „creativitatea presupune o dispoziție generală a personalității spre nou, o anumită organizare a proceselor psihice în sistem de personalitate”. (Paul Popescu-Neveanu, 1987, p.52)

Anca Munteanu în lucrarea sa „Incursiune în creatologie” (Anca Munteanu, 1994, p. 309) expune peste 35 definiții ale creativității, emise de autori din diferite țări ale lumii. Amintim aici doar câteva dintre ele:

„Creativitatea este capacitatea de a modela experiența în forme noi și diferite, capacitatea de a percepe mediul în mod plastic și de a comunica altora experiența unică rezultată”. (apud I. Taylor, 1959)

„Creativitatea este forma superioară de manifestare comportamentală a personalității creatoare, prin care se produce, în etape, un bun cultural original, cu valoare predicativă pentru progresul social”. (apud A. Stoica Constantin, 1983)

„Creativitatea este capacitatea de a produce ceva nou și adecvat”. (apud Lubart, 1994)

„Creativitatea este capacitatea de a imagina răspunsuri la probleme, de a elabora soluții inedite și originale”. (apud E. Limbos, 1988)

„Creativitatea este o acomodare cu depășire”. (apud J. Piaget, 1978)

„Creativitatea este procesul modelării unor idei sau ipoteze, al testării acestor idei și al comunicării rezultatelor”. (apud E. P. Torrance, 1962)

O definiție largă a conceptului de creativitate, cu aplicații directe în procesul de învățământ vine din partea unui pedagog și scriitor italian (G. Rodari): „Creativitate e sinonim cu gândire divergentă, capabilă adică să rupă schemele experienței. E creativă o minte întotdeauna în lucru, totdeauna pornită să întrebe, să descopere probleme unde alții găsesc probleme satisfăcătoare,

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell’Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICI
AȘIPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
"Medicină și Farmacie"
"I. P. Poni" Brașov

nestingherită în situațiile fluide în care alții presimt numai pericole, capabilă de judecăți autonome și independente, care respinge ceea ce este codificat, care manipulează obiecte și concepte fără să se lase inhibată de conformisme. Toate aceste calități se manifestă în procesul creativ”. (G. Rodari, 1980, p. 184)

Dacă urmărim atent definițiile creativității ajungem la concluzia că trăsăturile esențiale ale activității creatoare sunt: **noutatea, originalitatea, ingeniozitatea și valoarea teoretică sau practică.** Unii cercetători au considerat multă vreme creativitatea ca fiind apanajul oamenilor de geniu, al unei minorități.

În contrast cu aceștia, cercetătorii americani susțin că: *creativitatea poate fi dezvoltată în cazul majorității indivizilor.* J.P. Guilford, de exemplu, a susținut că, fenomenul creativității reprezintă o trăsătură general umană și că toți oamenii pot fi distribuiți, la niveluri diferite, pe o scală continuă a creativității.

1.1.1. Nivelurile creativității

Analizând actul creator în evoluția sa, de la fenomenele cele mai simple până la creația superioară Irving A. Taylor (1959) distinge 5 niveluri ale creativității:

- **creativitatea expresivă** – forma fundamentală a creativității, necondiționată de aptitudini, manifestată în desenele copiilor, comportament; caracteristicile fundamentale ale acestui nivel al creativității sunt: spontaneitatea, libertatea de exprimare, independența și originalitatea. Ea constituie premisa de dezvoltare în procesul educație a celorlate forme ale creației.

- **creativitatea productivă** – este nivelul specific tehnicienilor, pentru că presupune însușirea unor deprinderi care permit îmbunătățirea modalităților de exprimare a creației.

- **creativitatea inventivă** – cea care se valorifică prin invenții și descoperiri și care pune în evidență capacitatea de a sesiza relații noi și neobișnuite, căi noi de interpretare a unor relații cunoscute.

- **creativitatea inovativă** – care presupune înțelegerea profundă a principiilor fundamentale ale unui domeniu și apoi modificarea decisivă a abordării fenomenului; în acest caz e vorba de inovații, care reprezintă aporturi semnificative și fundamentale într-un domeniu.

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell’Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
APOPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
de Brașov

• **creativitatea emergentă** – nivelul suprem al creativității, la care ajung foarte puțini indivizi și presupune descoperirea unui principiu, a unei idei care să revoluționeze un întreg domeniu al cunoașterii. Acest nivel este cel mai greu de înțeles și de explicat, iar cei care-l ating sunt catalogați drept genii.

1.1.2. Etapele creativității

Psihologul englez G. Wallas stabilește patru stadii ale procesului creației:

1. **stadiul premergător** – în care intervin analize, strângeri de materiale, schițări de planuri, experimente mintale;
2. **stadiul incubației** – în care subiectul nu mai este fixat conștient asupra obiectivului, dar procesul se desfășoară;
3. **momentul iluminării** – când apare „ideea fericită”, procesul punându-se la punct,
4. **stadiul verificării** sau elaborările finale.

Se poate spune deci, că fără elaborare nu se poate trece la crearea de produs.

Relația dintre creativitate și diferitele trăsături de personalitate preocupă, în prezent, atât pe cercetători, cât și pe cadrele didactice din învățământul românesc, care se ocupă de pregătirea copilului din ciclul primar pentru viață, pentru a se adapta cerințelor societății de astăzi. Bagajul de informații și de structuri operaționale, procedeele de lucru și deprinderile de care dispune un subiect, constituie potențialul său creativ. Orice individ dispune de un potențial creativ, pentru că orice individ posedă o experiență pe care o prelucrează mereu și variabil, uzând de operații, tehnici și scheme mintale. Experiențele dobândite se utilizează în noi situații, se regândesc noi raporturi între cunoștințe și se fac restructurări de ansamblu.

Există și alte modalități de etapizare în lucrările dedicate creatologiei. Ion Moraru propune următoarele etape:

- etapa de acumulare și comprehensiune a informației;
- etapa asocierilor, combinărilor multiple și a obținerii soluției,
- etapa analizei critice;
- etapa ideal-perceptivă;
- etapa obiectualizării imaginii. (Ion Moraru, 1997, p.17)

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell’Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSNICE
ASPOSORU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
de Medicină și
Farmacie
din Brașov

1.1.3. Factorii creativității

S-au efectuat multe studii în legătură cu fenomenul numit creație, care au condus la concluzia că formarea și dezvoltarea capacităților creatoare este condiționată de mai mulți factori. Factorii creativității pot fi *interni* și *externi*, fiecare dintre ei având efecte stimulative, inhibitive asupra creativității.

Factorii creativității au fost distribuiți în mai multe grupe:

- **factori intelectuali** (gândire, memorie, inteligență, imaginație);
- **factori aptitudinali** (aptitudinile specifice);
- **factori noncognitivi și nonaptitudinali** (factori aptitudinali, motivaționali și de caracter);
- **factori externi** (sociali).

Deși, creativitatea este un proces complex la care participă întreaga personalitate pe baza acțiunii unitare a factorilor enumerați mai sus, A. Stoica Constantin subliniază rolul predominant al factorului intelectual „*direct răspunzător de nivelul creativității*”. A. Stoica Constantin (1994, p.6)

Dintre factorii intelectuali participanți în actul creației, **gândirea**, cu factorul ei general, **inteligența și imaginația creatoare** sunt cei ai importanți pentru că ei au și funcția de integrare a celorlalți factori cognitiv-operaționali ai creativității.

Luând în considerare informația lui J.P. Guilford (1967) conform căreia creativitatea este „*o operație intelectuală care antrenează abilitățile de gândire divergentă, redefinire și transformare, puse în mișcare de sensibilitatea la probleme*”, observăm importanța pe care o are gândirea divergentă în actul creației. Din studiile de specialitate ne reiese că, mulți cercetători au asemănat gândirea divergentă cu însăși gândirea creatoare. Gândirea divergentă se definește prin calități ca: *fluență, flexibilitate, originalitate și elaborare*.

a) **Fluența** exprimă rapiditatea și ușurința de a produce, în anumite condiții cuvinte, idei, asociații, propoziții sau expresii. Fluiditatea este un indicator al ușurinței actualizării asociațiilor și desfășurării ideilor. Aceasta poate fi ideatională, asociativă și de expresie. La acestea se adaugă fluiditatea cuvântului sau verbală.

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSĂTICE
APOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
de Medicină
și Farmacie
din Brașov

b) **Flexibilitatea** exprimă capacitatea de a schimba și restructura eficient cursul gândirii în situații noi, de a găsi soluții cât mai diversificate pentru a rezolva probleme, de a opera transferuri, de a renunța la ipotezele vechi și de a se conforma cu ușurință la altele noi. Opusul flexibilității este inerția sau rigiditatea, imposibilitatea de a vedea o situație dintr-un punct nou de vedere, manifestare a stereotipiei în gândire. Flexibilitatea poate fi spontană sau adaptativă, ultima presupunând o modificare în modul de a înțelege sau interpreta o situație, în strategia folosită, fără care nu se poate ajunge la o soluție valabilă, la o rezolvare.

c) **Originalitatea** este capacitatea de a emite noi idei, soluții ingenioase, nonconvenționale, neobișnuite, rar întâlnite; sunt considerate ca fiind originale acele răspunsuri care șochează, frapază, sunt ieșite din comun, se abat de la căile clasice de rezolvare a problemelor.

d) **Elaborarea** este aptitudinea intelectuală creativă care desemnează capacitatea individului de a obiectiva o imagine nouă. Elaborarea reprezintă în fapt calea de la idee (accesibilă doar persoanei care a imaginat-o) la desăvârșirea ei în imagini grafice, sonore, cuvinte.

e) **Sensibilitatea la probleme** este capacitatea de a observa foarte ușor fenomenele obișnuite, remarcând prezența unor probleme acolo unde majoritatea nu le sesizează.

Alte operații intelectuale ale creativității sunt: **gândirea analogică/metaforică, transformarea, gândirea regresivă/ludică.**

Referitor la **inteligență**, putem afirma că aceasta este o condiție, un factor important al creativității. În urma numărului mare de cercetări, s-a stabilit următoarea concluzie: nivelul inteligenței crește proporțional cu cel al creativității până la un anumit prag (C.I. = 120). De aici în sus, spre valorile superioare ale inteligenței, cele două variabile, nu mai corelează, ci au evoluții independente. Concret, persoanele cu niveluri scăzute ale inteligenței sunt și slab creative, cele cu nivel mediu au o creativitate corespunzătoare, iar persoanele „inteligente” au un nivel de inteligență superior. Există persoane cu C.I. de inteligență superior, dar cu nivel de creativitate normal, dar nu excepțional și invers, eminențe creatoare care au avut coeficienți de inteligență normali sau deasupra mediei.

Imaginația creatoare este un factor fundamental al creativității, întrucât realizează fuziunea informațiilor în structuri noi prin **contopirea, transformarea și unificarea imaginilor, ideilor**, obiectelor într-o nouă semnificație. Cele mai răspândite teorii ale imaginației creative susțin că

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSITICE
OIPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
de Medicină și
Farmacie
„I. I. Meșină”
Brașov

imaginile există și sunt depozitate în mintea inconștientă. Se crede că în inconștient imaginile se pot asocia, juxtapune, unifica, recombina pentru a forma imagini în totalitate noi, inedite, uimitoare.

Însă inteligența și imaginația nu pot opera în gol. Este evoie de o experiență vastă și informații cuprinzătoare, știut fiind faptul că dacă, cunoștințele sunt mai diverse, individul are material pentru stabilirea unor relații mai neuzuale între elemente. De aici, reiese, așadar și importanța memoriei pentru „*însușirea structurilor interioare, sistematizarea lor și înțelegerea relațiilor dintre ele*”. (A. Roșca, 1972, p. 45).

Creativitatea nu poate fi însă limitată la factorii intelectuali. Mulți autori consideră factorii nonintelectuali precum motivația, afectivitatea, aptitudinile și atitudinile creative ca fiind cel puțin la fel de importante ca și factorii intelectuali.

Motivația intrinsecă este motivația creativă clasică și presupune realizarea unei activități datorită faptului că este înțeleasă ca fiind interesantă, plăcută, provocatoare prin ea însăși, generatoare de bucurie și satisfacție. Teresa Amabile este de părere că acest tip de motivație este catalizatorul principal al creativității, veriga care poate fi folosită cel mai eficient pentru a stimula creativitatea copiilor.

Caracterul desemnează un ansamblu de atitudini orientate spre propria persoană, spre ceilalți, muncă, norme și valori. Sensibilitatea față de mediu, inițiativa, tenacitatea, încrederea în propriile forțe și atitudinea activă în fața impedimentelor constituie ingrediente, uneori, absolut necesare în vederea concretizării în creație a potențialului creativ.

Rolul afectivității în realizarea unei creații este mai mult decât necesar. Emoția pune în mișcare mașina cerebrală, acel element care asigură unicitate și dă o „personalitate” nouă produsului creativ. Afectivitatea susține procesul creativ, atât pe parcursul lui, dat tototdată însoțește sfârșitul întregului demers (satisfacția și împlinirea finală).

Un rol fruntaș în creativitate revine și **aptitudinilor speciale**. Ele asigură efectuarea cu succes a unei activități. Rolul lor nu este însă decisiv deoarece fără conlucrarea tuturor factorilor interni și externi acestea rămân nevalorificate. Acestea se cer dinamizate și susținute de dorința de a cunoaște, de a descoperi, de a inventa, de a rezolva probleme. Toate activitățile intelectuale și aptitudinile fără pasiune, nexexploatate, perseverență, încredere în sine rămân în stare incipientă.

Paul Popesu-Neveau, autorul unui model bifactorial al creativității, plasează creativitatea în „*interacțiunea optimă, generatoare de nou, dintre aptitudini și atitudini. Aptitudinile nu sunt*

Parteneri:

Universitatea
de Medicină și
Farmacie
„I. I. Meșină”
Brașov

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

creative prin ele însele, ci devin astfel în măsura în care sunt activate și valorificate prin motive și atitudini creative”. (Paul Popesu-Neveau, 1978, p. 157)

De asemenea, activitatea creatoare este stimulată de existența unui mediu social favorabil, care să asigure formarea unei personalități creative, să permită libertatea creației, să recunoască și să aplice valorile create.

Familia ca factor major în socializarea primară, este elementul prin care copilul receptează în parte lumea și, în același timp, depozitarul primelor modalități și forme de răspuns la mediul pe care acesta și le însușește. De modul în care acest mediu încurajează sau inhibă potențialul creativ al copilului depinde și evoluția lui ulterioară în acest sens.

În ceea ce privește rolul instituției educative în stimularea creativității s-a constatat că factorul major îl constituie atitudinea profesorului față de relația cu elevul. Astfel, de multe ori se poate vorbi de o adevărată inapetență a cadrului didactic în relația cu elevii creativi, acesat agreân și promovând elevii foarte inteligenți și conformiști (deci mai puțin creativi).

Toți cercetătorii în domeniul creativității au avut în vedere cele trei dimensiuni complementare ale creativității: **potențialul creativ, procesul creativ și produsul creativ.**

1.2. Dimensiuni complementare ale creativității

1.2.1. Potențialul creativ

După cum am afirmat anterior, unii cercetători privesc creativitatea ca pe o caracteristică general umană, prezentă așadar la oricine, oamenii dispunând de un potențial necesar unui anumit nivel de realizare creativă. Acest potențial creativ este privit ca o sumă a trăsăturilor de personalitate din care amintim: capacitatea de a gândi abstract, flexibilitatea gândirii fluența, sensibilitatea la probleme, spiritul de observație, curiozitatea, încrederea în sine, independența în gândire.

J.P.Guilford arată că potențialul creativ arată „*orice abilitate intelectuală care poate contribui la succesul producției creatoare*”. (apud Anca Munteanu, 1994, p.15)

Toate însușirile ce formează creativitatea potențială a persoanei și care pot contribui la succesul actului creativ pot exista, dar nu sunt neapărat utilizabile. În consecință, trebuie făcută

Parteneri:

distincția între conceptul de potențial creativ și manifestarea creatoare, care presupune posibilitatea reală de a crea.

Aptitudinile creatoare se situează, după Guilford, în domeniul producției divergente, concept care se apropie de acțiunea originală, de nonconformism, de evadarea din sfera ideilor curente și comune ale imitației sau ale reproducerii.

Creativitatea se deosebește de inteligența generală, care nu este altceva decât aptitudinea de a înțelege ideile și de a le aplica la soluționarea problemelor practice. Dar dacă funcțiile esențiale ale inteligenței constau în înțelegere și invenție (J. Piaget) atunci nu se poate vorbi de creativitate fără participarea inteligenței. Plecând de la această idee, orice persoană cu o inteligență dezvoltată normal este mai mult sau mai puțin creativă, iar peste un anumit coeficient de inteligență, aceasta nu mai conlucrează cu creativitatea.

În acest sens Ana Stoica Constantin, în lucrarea *Creativitatea pentru studenți și profesori* concluzionează că „*există un consens deplin în a admite că nivelul inteligenței crește proporțional cu cel al creativității până la pragul plasat în apropierea limitei superioare a normalității*”. (respectiv CI sau IQ=120) (Ana Stoica Constantin, 2004, p. 19)

Potențialitatea creativă este educabilă. La naștere copilul posedă doar o anumită potențialitate creativă evidențiată de o anumită flexibilitate, fluentă, sensibilitate a scoarței cerebrale. Ulterior, în procesul educației sporește potențialitatea menționată în funcție de dezvoltarea și manifestarea factorilor intelectuali, aptitudinali, caracteriali și de mediu, dezvoltându-se treptat nivelurile creativității.

Mihaela Roco afirmă că „*orice om poate fi creativ dar pentru a se împlini în această direcție sunt necesare o serie de condiții.*” (Mihaela Roco, 2004, p.18)

Creativitatea este rezultatul unui set complex de factori de personalitate, prezenți la toată lumea, dar în cantități diferite, iar potențialul, creativitatea latentă este inerentă ființei umane. În limbajul psihopedagogic se folosesc noțiunile de *necreativ* – creativitate de nivel scăzut, *creativitate normală* – nivel mediu, prezent la majoritatea populației și *creativ* – nivel înalt al creativității.

Putem spune că la copilul cu aptitudini slabe sau normale, creativitatea se prezintă sub formă de potențial creativ, iar responsabilitatea cadrului didactic constă în dezinhibarea creativității expresive a copilului și cultivarea factorilor de personalitate care constituie acest potențial.

Parteneri:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
AȘIPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
de Brașov

1.2.2. Procesul creativ

Creativitatea poate fi analizată ca proces de realizare a unui produs creativ. Cea mai cunoscută analiză a fazelor procesului de creație aparține psihologului Graham Wallas în cartea sa *The Art of Thought (Arta gândirii, 1926)*. Modelul propus inițial de Wallas conține cinci faze, însă ulterior a fost prezentat în patru faze: <http://ro.wikipedia.org/wiki/Creativitate> - accesat în 08.06.2014

a) Pregătirea este faza inițială și obligatorie a oricărui act de creație. Ea cuprinde mai multe subetape: *sesizarea problemei și formularea ei în termeni cât mai clari, analiza datelor problemei, enunțarea și testarea diferitelor ipoteze rezolutive*. Este o fază complexă și hotărâtoare în realizarea actului creator. Buna ei desfășurare depinde de creator, de conștiințiozitatea cu care el se preocupă de problema respectivă.

Un aspect important al acestei etape este cel al motivației. Persoanele care arată o motivație creatoare sunt apte să-și susțină impulsul creator de-a lungul unei căutări îndelungate.

b) Incubația este a doua fază de *așteptare, gestație*. Aparent pasivă, această etapă este una de arderi intensive, când au loc o serie de prelucrări paralele, când se stabilesc conexiuni care n-au fost realizate anterior. Pentru individul creativ este o fază plină de neliniști, frustrații, îndoieli, incercitudini chinuitoare complexe de inferioritate.

c) Iluminarea este etapa de *inspirație, intuiție, insight* și este caracterizată prin apariția involuntară a soluției la problemă, „*momentul străfulgerării ideii*” când răspunsul pe care îl căutăm „*apare ca o iluminare bruscă a conștiinței, ca o intuiție instantanee și aproape miraculoasă*”. (A. Stoica Constantin, 1983, p. 21)

d) Verificarea presupune multă muncă, perseverență, dăruire, ingeniozitate pentru a duce creația la bun sfârșit. Este ultima fază în care soluția găsită este testată, examinată pentru a fi eliminate posibile erori sau lacune și pentru a stabili valoarea de originalitate și utilitate a produsului obținut.

Aceste faze emise de către Graham Wallas (1926) au fost cercetate de-a lungul timpului aducându-li-se numeroase dezvoltări. Toate delimitările propuse sunt însă relative. Nu întotdeauna fazele se „derulează” în ordinea expusă mai sus, unele faze pot fi eludate sau comprimate.

Parteneri:

Traectoria procesului de creație are caracter individual, raportul dintre fazele enumerate și duratele lor variind de la un subiect la altul.

1.2.3. Produsul creativ

Produsul creației este criteriul cel mai cunoscut de apreciere a creativității. Produsul poate fi unic și valoros pentru un grup, pentru societate sau numai pentru individ.

Creativitatea elevilor poate fi analizată, de asemenea, din perspectiva produselor, performanțelor procesului creativ. Analiza produselor activității trebuie raportată la câteva caracteristici de bază ale produsului creativ realizat de către elevi:

- **originalitatea** – raritatea, unicitatea produsului prin raportare fie la scara unei comunități, fie chiar la cea individuală;
- **noutatea** – distanța în timp a apariției produselor creative. Pot exista și produse noi, dar lipsite de originalitate;
- **utilitatea** – măsura în care produsul este adecvat, folositor sau în care aduce îmbunătățiri odată valorizat teoretic sau practic de către individ sau comunitate,
- **eficiența** – caracterul economic al performanței creatoare, randamentul obținut prin valorizarea procesului educativ.

Produsul este cea mai cunoscută formă de evaluare a creativității elevilor; el trebuie să fie, așadar, nou, original, de valoare pentru societate, putând avea diferite forme. El se exprimă fie în ceva material (un proiect, o invenție, un desen original, un obiect de artă, o compunere școlară, o povestire, o poezie, rezolvarea unui exercițiu sau a unei probleme, executarea unei lucrări practice), fie în ceva spiritual (o idee originală, o formulă, un principiu).

Deci, creativitatea poate fi considerată ca o capacitate a persoanei de a realiza ceva nou și de valoare sau ca un proces prin care se realizează un proces original, de înalt nivel.

În concluzie, creativitatea se poate defini ca fiind „forma superioară de manifestare comportamentală a personalității creatoare, prin care produce, în etape, un bun cultural original, cu valoare predicativă pentru progresul social”. (A. Stoica Constantin, 1983, p. 25.)

1.3. Personalitatea creativă

Parteneri:

Procesul creației nu poate fi analizat separat de personalitatea creativă. În urma cercetărilor întreprinse de diverși psihologi s-a întocmit o listă cu caracteristicile tipice pentru persoanele creative:

- curajos în convingeri;
- curios, cercetător, intuitiv;
- independent în judecată,
- preocupat de sarcinile care i se dau;
- idealist, doritor să-și asume riscuri.

Alți cercetători se axează asupra unei singure trăsături pe care o consideră factor cheie în performanța creativă: *motivația*. Fără motivație nu există punct de plecare în actul creativ.

În anii '80, Teresa Amabile propune un model componențial al creativității care descrie factorii cu rol important în obținerea performanței creative: deprinderile specifice domeniului, abilități creative, deprinderi de lucru, motivație intrinsecă.

Cercetările contemporane acordă o atenție deosebită **atitudinii creative**, dimensiune a personalității creative.

Cele mai importante atitudini creative sunt:

- încrederea în forțele proprii;
- capacitatea de a fi uimit;
- abilitatea de a te concentra;
- capacitatea de a accepta conflictele;
- perseverența;
- atitudinea antirutinieră;
- simțul valorii;
- curajul de a merge dincolo de certitudini;

Se conturează deci un profil al personalității creative: *inteligentă, originală, independentă, deschisă, intuitivă, energică, sensibilă, dominatoare, cu mult simț al umorului*, care preferă complexitatea și ambiguitatea, are încredere în sine.

Parteneri:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSNICE
AȘIPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
de Medicină și
Farmacie
din Brașov

1.4. Particularități ale proceselor psihice ale elevilor din clasele I-IV care favorizează activitatea de tip creator

Problematica creativității infantile și a stimulării ei a fost frecvent dezbătută în cercetările de specialitate și continuă să frământă gândirea psiho-pedagogică contemporană.

Cercetătorii au concluzionat că activitățile de factură creatoare pot fi introduse, și chiar e necesar, de la o vârstă fragedă. S-a constatat că la vârste mai mici, copiii se angajază cu pasiune în „inventarea” ideilor, expresiilor, în descoperirea problemelor și soluțiilor. Dacă activitățile de factură creatoare se introduc mai târziu, acestea creează dificultăți multiple, elevii acomodându-se greu cu un nou stil de muncă. Ei se mențin pe linia gândirii convergente, a acțiunilor conforme unor scheme rigide și se limitează la soluții obișnuite, cunoscute.

Vârsta școlarității mici caracterizată prin *fantezie, curiozitate, spirit de aventură*, este o perioadă propice stimulării creativității. La această vârstă copiii au curajul să emită convingeri personale, să argumenteze și să găsească soluții inedite în situații diferite, fără teama de a greși sau de a părea ridicoli. Prin urmare, ucenicia creativității trebuie să înceapă de la cea mai fragedă vârstă, pentru ca dezvoltarea ei să capete o direcție ascendentă și dincolo de finalizarea școlarității.

Momentul oportun al inițierii școlarilor în actul creației începe cu stadiile inițiale ale proceselor formative. Utilizarea experienței într-o arie nouă, într-o accepție inedită nu se realizează imediat, la un moment dat, dacă metodele anterioare de operare n-au pregătit elevul în acest sens. Un elev care a învățat o perioadă mai lungă prin reproducere va trece cu greu peste acest model intelectual și va opune chiar rezistență la învățarea prin cercetare-descoperire, tip de învățare care cere alte structuri și acțiuni mintale mai complexe.

Dezvoltarea personalității este mediată de particularitățile psihice ale elevilor. În ciclul achizițiilor fundamentale și cel de dezvoltare are loc o intensă dezvoltare intelectuală a copiilor.

Percepția, care la început este generală, superficială, devine treptat analitică. Gândirea trece de la preoperațional la cel al operațiilor concrete și în clasele III-IV chiar la cel abstract, punându-i pe ei în situația de a analiza, compara, generaliza, sintetiza.

Asistăm la o coincidență a trăsăturilor psihice caracteristice vârstei și a celor ce condiționează activitatea creatoare. Potențialul intelectual al elevilor este însoțit de o curiozitate

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
AȘIPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
de Medicină
și Farmacie
din Brașov

mereu trează și activă, de receptivitate, predilecție pentru inedit, atitudine interogativă. Factorul cognitiv cu cea mai mare dezvoltare la elevi este imaginația. Aceasta le înlesnește combinații noi și surprinzătoare, transpunerea în situații noi și hazardate și crearea fantasticului.

La această vârstă sunt educabile deja anumite componente ale potențialului creativ. Avem în vedere aici imaginația, gândirea, acumularea de experiență, exersarea abilităților tehnice în domeniul aptitudinii, stima de sine, perseverența, rezistența la închidere și sensibilitatea la probleme.

Așadar, stimularea creativității elevilor din ciclul de dezvoltare reprezintă nu numai o sarcină a școlii ci și un aspect al formării personalității, conform personalității psihice.

Activitățile creative, concepute gradual și sistematic sunt atât de accesibile elevilor, cât și atractive. Putem spune că sunt în totul pe măsura structurilor intelectuale și afectiv-motivaționale și că multe din perforanțele lor depășesc așteptările.

În concluzie, afirmăm cu certitudine că, la această vârstă, ținând cont de particularitățile psihice ale copiilor, putem realiza în mod firesc comportamente creatoare.

1.5. Educarea creativității în clasele I-IV

Creativitatea este una dintre componentele creative fundamentale ale învățământului. Aceasta se educă, se învață încă din clasele primare, chiar de la grădiniță. Nevoia de a „inventa” este esențială pentru bunul mers al școlii, al vieții, al vremurilor pe care le traversăm.

Școala reprezintă principalul factor care poate contribui la valorificarea potențialității creatoare a elevilor, a stimularea înclinațiilor lor creative și la educarea creativității.

A nivelul copiilor din ciclul primar, orice rezolvare de situații problematice constituie în același timp o manifestare a creativității gândirii lor.

Principala caracteristică a gândirii creative la elevi este noutatea sau originalitatea soluțiilor găsite, a ideilor emise. Nu se poate vorbi în ciclul primar de existența unei creativități deosebite a gândirii școlarului, ci mai degrabă despre formarea unor premise pentru dezvoltarea ulterioară a creativității.

În procesul de învățământ nu se poate vorbi de forma „creatori” adevărați în sensul de inventatori, artiști, cât mai ales de formarea și cultivarea unor capacități de cunoaștere de cunoștere

Parteneri:

Universitatea
de Medicină
și Farmacie
din Brașov

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSNICE
EQUISDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
de Medicină și
Farmacie
„I. V. Pătrașcu”
Brașov

care devin fundamente ale cunoașterii reale, nu neapărat imediat, ci atunci când tinerii vor intra în fluxul activității productive. Prin urmare, în procesul de învățământ nu se pune accentul pe produsul elevilor ca valoare socială, ci pe suplețea, nota de originalitate în soluțiile folosite pentru rezolvarea sarcinilor de învățare.

Învățătorul trebuie să aibă în vedere ca elevul să devină factor activ în procesul de învățare, să devină coautor, alături de învățător, al propriei lui formări. Rolul cadrului didactic e acela de a-l îndruma pe elev să pătrundă în sensurile multiple ale lucrărilor, să surprindă relațiile dintre fenomene, să încorporeze datele cunoscute în experiența proprie, să învețe cum să valorifice cunoștințele în activitatea practică.

Educatorul preocupat de creativitate are în vedere mai întâi aspectul productiv, menit să-l formeze pe elev, astfel încât să depășască reproducerea materiei, în favoarea prelucrării și redimensionării ei în structuri inedite și cât mai personale. Învățarea creativă nu trebuie și nu poate să înlăture preocupările pentru educarea memoriei deoarece fără aceste instrumente intelectuale, gândirea și imaginația creatoare nu ar dispune de material de prelucrare, cunoscut fiind faptul că **„din nimic, nu poate fi creat nimic.”**

Prin învățarea activă fiecare copil trebuie să se transforme în participant activ, independent sau în grup la redescoperirea adevărilor despre lucruri și fenomene, să-și pună întrebări cum ar fi: cine? unde? când? prin ce mijloace? în ce scop? deoarece ele întrețin interesul pentru cunoaștere și corespund spiritului de curiozitate al copilului.

Exersarea creativității prin activități adecvate, relativ libere, în care elevii sunt solicitați să imagineze soluții și căi multiple de rezolvare a unei situații date, apreciate de învățător după fluentă, grad de originalitate, flexibilitate, efort de elaborare, are o deosebită importanță.

Dezvoltarea la elevi a capacităților aptitudinale creatoare nu se poate realiza abordând, în exclusivitate, metode și procedee ce țin de didactica tradițională. Folosind metode și procedee moderne avem în vedere formarea unor deprinderi de învățare-cercetare prin descoperire și efort intelectual propriu.

Potențialul creator de care dispun toți copiii nu trebuie lăsat să evolueze întâmplător, ci trebuie stimulat. Activitatea de instituire și învățare oferă un teren vast pentru cultivarea a elevi a capacităților creatoare, dar așa cum arată Alexandru Roșca, „în funcție de felul în care este

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
APOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
de Brașov

organizat și orientat procesul de învățământ poate duce la dezvoltarea gândirii creatoare, după cum poate duce și la formarea unei gândiri șablon”. (Alexandru Roșca, 1972, p.25)

În perspectiva stimulării creativității elevilor, cadrul didactic trebuie să acorde atenție și modului cum se realizează evaluarea. Se impune deplasarea accentului de la obiectivele de ordin informativ la cele de ordin formativ.

Dorina Sălăvăstru arată că astfel notarea nu va mai avea în ochii elevilor un caracter coercitiv și punitiv pentru că, așa cum se știe, tensiunea și frustrarea care însoțesc de obicei actul evaluativ nu pot fi decât dăunătoare exprimării creativității elevilor. (Dorina Sălăvăstru, 2004, p.84)

În vederea valorificării și educării tuturor posibilităților creative ale elevilor din clasele primare avem în vedere crearea unor condiții favorabile dintre care amintim:

- preocuparea pentru dezvoltarea proceselor intelectuale ale elevilor, un mod progresiv, de la spiritul de observație până la cele mai complexe capacități ale gândirii și imaginației creatoare;
- stimularea atitudinilor de ordin caracterial care conduc la formarea personalității creatoare;
- utilizarea de strategii didactice capabile să activeze întregul potențial creator al proceselor elevilor (problematizarea, învățarea euristică, jocul didactic, brainstormingul, metoda ciorchinului, metoda bulgărelui de zăpadă, metoda pălăriilor gânditoare, eseul, proiectul, portofoliul);

• atitudinea creativă în proiectarea lecțiilor prin aplicarea actualelor cunoștințe din domeniul psihologiei creativității;

• crearea unor atmosfere permissive în clase, care să îi elibereze pe elevi de tensiuni și teamă, o atmosferă care să favorizeze comunicarea, consultarea, conlucrarea,. În acest sens, N.C. Matei, arată că, și „copiii au tendințe spre pasivitate, neobișnuiți cu efortul intelectual, intră treptat în procesul muncii intelectuale și prind gustul rezolvării problemelor școlare, eliberându-și energiile latente.” (N. C. Matei, 1982, p. 17);

• abordarea unei atitudini deschise față de manifestările creative ale elevilor, acceptarea ideilor fanteziste specifice vârstei. A. Stoica Constantin afirmă că, „*la această vârstă a extirpa fantezia în interesul logicului înseamnă a trasa prea ferm o linie între intelect și imaginație, conducând copilul spre ideea că imaginația este inutilă*”. (A. Stoica Constantin, 1983, p. 74)

În concluzie, se poate spune că educarea creativității presupune stimularea comportamentului creativ la elevi, crearea de situații în care aptitudinile latente au ocazia să se manifeste. Nu există copil dezvoltat intelectual normal să nu fie înzestrat cu capacități creatoare

Parteneri:

Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară Cluj-Napoca

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
OIPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
de Brașov

într-o măsură mai mare sau mai mică și că aceste capacități să nu poată fi optimizate pe calea unor influențe educative.

Alexandru Roșca arată că „la orice persoană normală creativitatea poate fi dezvoltată într-o direcție sau alta, aptitudinile creatoare pot fi deliberat și măsurabil dezvoltate”. (Alexandru Roșca, 1967, p.10)

Creativitatea constituie așadar o problemă fundamentală a procesului educativ din clasele primare și nu numai, în sensul că premisele ei native și sociale trebuie cunoscute de la o vârstă fragedă pentru ca învățătorul să acționeze în cunoștință de cauză prin cele mai eficiente modalități psiho-pedagogice și metodice, atât în procesul didactic, cât și în activitățile extra-didactice.

Comportamentele de tip creativ pot fi educate, în primul rând prin stimularea diferiților factori care sunt implicați în desfășurarea lor și al asigurării mediului favorabil necesar manifestării tendințelor creatoare ale elevilor. Modelul permanent este însuși cadrul didactic prin ceea ce face și conține, prin relațiile cu elevii și prin organizarea procesului instructiv-educativ.

1.6. Rolul, locul și semnificația compunerilor școlare în învățământul primar

Una dintre responsabilitățile învățătorului în ciclul primar este formarea și dezvoltarea capacității de exprimare corectă (orală și scrisă) a elevilor. La realizarea acestui obiectiv concură toate disciplinele din învățământul primar, însă limba și literatura română se detașază, atât în ceea ce privește ponderea deținută în planul de învățământ al ciclului primar, cât și în ceea ce privește desfășurarea concretă a activităților.

Un rol evident în direcția cultivării capacităților de exprimare a elevilor îl au compunerile, cu o contribuție importantă la formarea intelectuală, morală și estetică.

Prin intermediul compunerilor se valorifică cunoștințele elevilor dobândite la celelalte componente ale obiectului limba și literatura română (citit-scris, comunicare, lectură).

Este tipul de activitate cel mai personalizat dintre toate componentele limbii și literaturii române pentru că în mai mare măsură decât în cazul altor activități vizează trăsăturile individuale, atât ca premise, cât ca și finalități.

Parteneri:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSNICE
EQUINOXIU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
de Medicină și Farmacie
de Brașov

Activitatea de compunere contribuie la:

- exercitarea de către elevi a actului comunicării, în formă orală și scrisă;
- dezvoltarea capacităților intelectuale (selecția, comparația);
- formarea și dezvoltarea capacităților de selecție globală, prin concentrarea în același tip de activitate a unor informații provenite din surse diferite: experiență personală, celelalte obiecte de învățământ;
- stimularea imaginației;
- afirmarea personalității și cultivarea încrederii în forțele proprii;

Compunerea este considerată o activitate cu grad sporit de dificultate, resimțită atât de către învățător, cât și de către elevi. Acest fapt se datorează următoarelor motive:

- presupune o experiență cognitivă în timp (cunoștințe, activități practice, impresii);
- implică o prezentare personală a unui obiect determinat (proces, imagine, succesiune de imagine);

Activitatea propriu-zisă de elaborare a compunerilor este precedată de pregătirea elevilor pentru aceasta, care constă în activități asupra modelului, respectiv analiza și imitarea lui. Întâi elevii învață să descopere organizarea internă a unui text și apoi trec la elaborarea textului personal.

Pregătirea elevilor pentru a ajunge la capacitatea de a redacta în mod independent compuneri se realizează într-un interval mai mare de timp, ca orice proces prin care se urmărește formarea unei deprinderi. Activitatea desfășurată în cadrul orelor de limba și literatura română oferă elevilor achizițiile necesare pentru a elabora compuneri: învață să înlănțuie cuvintele în propoziții, să formuleze propoziții clare și corecte din punct de vedere gramatical, să desfășoare ideile în succesiunea lor logică.

Câteva aspecte asupra cărora învățătorul trebuie să se oprească:

- alegerea temei și stabilirea conținutului compunerii** – învățătorul va avea în vedere particularitățile de vârstă ale copiilor, preocupările lor etc.;
- gradarea efortului elevilor** – a desfășura activitatea conform acestei cerințe înseamnă a pleca de la simplu la complex;
- tehnica elaborării** – aceasta presupune orientarea elevilor în adunarea materialului corespunzător titlului indicat, distribuirea acestui material pe cele trei părți ale compunerii. Învățătorul trebuie să asigure înțelegerea de către elevi a temei care urmează

Parteneri:

UASVM
BRAȘOV

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell’Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
AIPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
de Medicină
și Farmacie
din Brașov

a fi prezentată. Stabilirea unui titlu potrivit ușurează elevilor sarcina redactării compunerii, pentru că le organizează gândirea și imaginația în jurul unei idei clare.

d) *strângerea materialului necesar pentru elaborarea compunerii* – este o operație dificilă pentru elevi, care presupune stabilirea a ceea ce va cuprinde textul compunerii, procurarea materialului și organizarea acestui material în conformitate cu un plan simplu de idei.

e) *Redactarea compunerii* – accentul se pune pe cuvânt ca mijloc de exprimare a ideii. În prima parte, elevii vor fi ajutați de către învățător

Tipuri de compuneri:

- Forma cea mai simplă de compunere este *reproducerea orală a unui text auzit sau citit*.

Alcătuirea compunerilor pe bază de texte presupune stabilirea unui plan, în care să fie înregistrate momentele principale ale acțiunii, dacă textul respectiv este o narațiune, sau tablourile, când textul aparține liricii sau peisagisticii. Ideile principale pot fi formulate în mai multe variante, în funcție de experiența elevului în acest tip de activitate, de natura textului literar:

- sub formă de desene (clasa I);
- sub formă de întrebări (cea mai ușoară formă de elaborare a ideilor principale);
- sub formă de titluri (texte descriptive);
- sub formă de propoziții enunțiative (texte narative);
- sub formă de citate.

Amplificarea ideilor principale duce la realizarea rezumatului.

- *Compuneri orale pe baza unei ilustrații sau a unui șir de ilustrații* s-au realizat și în perioada preșcolară. În ciclul primar elevii sunt capabili să stabilească legături între secvențele reprezentate de ilustrații, respectiv să completeze golurile între o ilustrație și alta.

- *Bentile desenate* se adresează, aproape exclusiv, copiilor și tinerilor. Sunt formate din text scurt, esențial, plasat „baloane” și imagini. Compunerea pe bază de benzi desenate are, întotdeauna, un caracter narativ.

- *Compunerile după un plan dat* presupun experiența unor sugestii sub formă de idei. Rolul de a formula planul de idei îi revine învățătorului.

- *Compunerile pe baza unor cuvinte de sprijin* propun elevilor să lucreze pe baza unui suport lingvistic dat de către învățător, cuvinte comunicate în ordinea prevăzută să apară în text.

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

▪ *Compunerea cu început dat* se caracterizează printr-un mare grad de independență oferit elevilor. Lor li se dă începutul compunerii, urmând să continue într-o direcție propusă sau inventată de ei;

▪ *Compunerile narrative în care se introduce dialogul* se bazează pe experiența personală a elevilor, pe lecturi sau pe capacitatea lor de a inventa.

▪ *Compunerea liberă* presupune dreptul acordat elevilor în alegerea temei compunerii și a modului de tratare al acesteia.

Etapetele elaborării unei compuneri:

Când realizăm o compunere, trebuie să respectăm următoarele indicații:

- Citiți cu atenție titlul sau cerința temei, până la deplina înțelegere a înțelesului fiecărui cuvânt, precum și a enunțului complet;
- Gândiți-vă intens ce cunoștințe puteți folosi în această compunere – cunoștințe doândite prin: experiența personală, lecturi, studiu, informații radio-TV;
- Alegeți din cunoștințele potrivite cu tema, pe cele mai interesante și mai semnificative;
- Ordonati cunoștințele alese într-un plan de idei, într-o ordine logică;
- Alcătuiți planul compunerii, distribuind ideile în: introducere, cuprins și încheiere;
- Realizați compunerea, dezvoltând ideile din plan și păstrând armonia între titlu și conținut, precum și între părțile compunerii;
- Recitiți cu atenție compunerea și corecți eventualele greșeli;
- Citiți de cel puțin două ori compunerea, cu voce tare, eventual în fața oglinzii

Indubitabil, orele de compunere oferă condiții optime pentru punerea elevilor în situații de a exersa, în mod sistematic, actul. Rod al unor activități independente și de creație ale elevilor, rezultat al unui efort intelectual propriu, compunerile contribuie la formarea capacităților și deprinderilor de exprimare fluentă, corectă și coerentă (verbal sau în scris).

1.7. Modalități de cultivare a creativității elevilor din ciclul primar

1.7.1. Modalități de dezvoltare a creativității în clasele I-IV

Parteneri:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSĂTICE
OIPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
de Medicină și Farmacie
„I. I. Meșină”
Brașov

Literatura de specialitate oferă o imagine fidelă asupra antitezei care se creează între metodele tradiționale și cele moderne utilizate în predare. **Metodele tradiționale** au următoarele caracteristici:

- pun accentul pe însușirea conținutului, vizând, în principal, latura informativă a educației;
- sunt centrate pe latura de predare a învățătorului elevul fiind văzut ca un obiect al instruirii, așadar, comunicarea este unidirecțională;
- sunt predominant comunicative;
- sunt orientate, în principal, spre produsul final, evaluarea fiind de fapt o reproducere a cunoștințelor;

- au un caracter formal și stimulează competiția;
- stimulează motivația extrinsecă pentru învățare;

Aceste metode generează pasivitatea în rândul elevilor.

La polul opus, **metodele moderne** se caracterizează prin următoarele note:

- acordă prioritate dezvoltării personalității elevilor, utilizând latura formativă a educației;
- sunt centrate pe activitatea de învățare a elevului, acesta devenind subiect al procesului educativ;
- sunt centrate pe acțiune, pe învățarea prin descoperire;
- sunt orientate spre progres;
- sunt flexibile, încurajază învățarea prin cooperare și capacitatea de autoevaluare la elevi, evaluarea fiind una formativă;
- stimulează motivația intrinsecă;
- relația învățător-elev este democratică, bazată pe respect și colaborare, iar disciplina derivă din modul de organizare al lecției. Prin metodele moderne se încurajază participarea elevilor, inițiativa și creativitatea.

M. Ionescu și I. Radu afirmă că din toate cele menționate rezultă faptul că „*învățătorul trebuie să-și schimbe concepția și metodologia instruirii și educării, să coopereze cu elevii, să devină un model real de educație permanentă, să se implice în deciziile educaționale, să asigure un învățământ de calitate.*” (M. Ionescu și I. Radu, 2001, p. 134)

1.7.2. Metodele tradiționale

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSNICE
EQUINOXIU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
de Brașov

În metodologia tradițională, elevul rămâne mai mult un spectator în clasă, gata să recepteze pasiv ceea ce i se transmite ori de câte ori i se demonstrează. În cadrul lecției, metoda tradițională se bazează exclusiv pe transmiterea de cunoștințe de către învățător, pe receptare și imitare de către elev. Acest model de comunicare are la bază ideea că anumite cunoștințe și informații nu trebuie deescoperite de elev, ci se transmit și se comunică elevului prin intermediul limbajului.

Astfel la clasa I procesul învățării citirii și scrierii, însăși metoda utilizată, **fonetică, analitico-sintetică** – solicită activități ce dezvoltă spiritul creativ. Densul făcut în vederea predării-învățării unui sunet nou și a literei corespunzătoare, îndeosebi analiza și sinteza fonetică, sunt operații care solicită **gândirea cu elemente de creație**. Sinteza propoziției implică gândul creator, ca și compunerea de propoziții pe baza unor imagini date.

Variatatea de jocuri didactice folosite în cadrul lecției, solicită, de asemenea, include un efort creator: exercițiile de completare a silabelor, de inversare sau substituire a acestora; jocuri de rol pe teme cotidiene date; jocuri de grup cu teme date; povestirea unor întâmplări personale; recitări, dramatizări, repovestiri; jocuri de sinonimie, antonimie, omonimie; jocuri pentru alcătuirea de propoziții folosind cuvinte noi. (Șerdean, I. 2007, p. 228)

Tot în rândul unei astfel de activități trebuie amintită multitudinea de jocuri didactice, printre care pot fi amintite cele de completare a silabelor, de inversare sau substituire a acestora ș.a. În lecturarea textelor din a doua parte a perioadei alfabetare și a celei postalfabetare, punerea elevilor în situația de a povesti, pe cât posibil în manieră originală (nu pe baza memoriei și a reproducerii mecanice) a conținutului textului solicită **efort creator**.

1.7.3. Metodele moderne

În cadrul orelor de limba română, în vederea stimulării și dezvoltării creativității elevilor este necesară alegerea acelor metode și procedee care să activeze predarea-învățarea, care să-i implice pe elevi în procesul de învățare, să-i ajute să devină participanți la propria lor formare.

Se știe că la vârste mici potențialul intelectual al elevilor este activat de o curiozitate veșnic trează și activă, receptivitate, sensibilitate, predilecție pentru inedit. Sarcina învățătorului este de a crea o atmosferă permisivă, care să favorizeze comunicarea, conclucrarea și să găsească cele mai adecvate căi, mijloace prin care să stimuleze imaginația și potențialul cretiv.

Parteneri:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
AȘIPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
de Medicină
și Farmacie
din Brașov

Metodele activ-participative se disting prin caracterul lor solicitant; Adalmina Ungureanu spune că „*ele pun în acțiune, sub multiple aspecte, forțele intelectuale ale elevului - gândirea, imaginația, memoria și voința acestuia*”. (Adalmina Ungureanu, 2003, p. 239) Participarea implică creativitate, afirmare, realizare de sine.

Dintre metodele active care stimulează gândirea și creativitatea, valorifică experiența proprie a elevilor, dezvoltă competențe de comunicare și relaționare, de deliberare pe plan mintal și vizează formarea unei atitudini active, amintim: *brainstorming-ul, brainwriting (metoda 6-3-5), metoda ciorchinelui, metoda cadranelor, metoda cubului, metoda R.A.I., eseul de 5 minute, jurnalul reflexiv, metoda pălăriilor gânditoare etc.*

1.8. Forme de organizare a activităților centrate pe cultivarea capacității creative

1.8.1. Activitatea individuală

Prin activitatea individuală elevul este pus în situația de a se folosi de achizițiile însușite, în mod independent, formându-și primele deprinderi de muncă fizică și intelectuală. Acest tip de activitate îl obișnuiește pe elev cu responsabilitatea față de anumite sarcini încredințate; solicită modul propriu de rezolvare, capacitate de concentrare, un anumit tip de lucru; elevul știe că, în urma rezolvării sarcinilor este verificat și apreciat, ceea ce îi sporește încrederea în forțele proprii; sarcinile de muncă independentă au de multe ori un suport creativ, ceea ce cultivă elevilor inițiativă, flexibilitatea gândirii, originalitatea și imaginația mai ales în sarcinile care vizează scrierea imaginativă. De asemenea, dezvoltă spiritul de inițiativă și pricepera de organizare a timpului. Elevul este antrenat în propria formare și dezvoltare.

Activitatea individuală poate conține cerințe de rezolvare pe baza sarcinilor unice, adresate tuturor elevilor, mai ales în secvențele de întărire a retenției (fixare) sau în feedback; este forma cea mai des practică de mulți învățători.

Diferențierea sarcinilor în cadrul activității independente presupune o bună cunoaștere a elevilor sub aspectul particularităților de vârstă și psihoindividuale. În această situație e necesar să

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell’Educazione e della Formazione

se cunoască aptitudinile și interesele elevului, caracteristicile proceselor lui intelectuale, afective și voliționale, particularitățile organelor de simț.

Învățătorul trebuie să cunoască nivelul pregătirii anterioare a elevilor: *care noțiuni sunt însușite corect, care eronat, care priceperi și deprinderi sunt formate corect, care nu sunt bine consolidate, care sunt greșite*. În funcție de toate acestea învățătorul va diferenția sarcinile de activitate individuală; va putea trece de la un învățământ pentru toți la un învățământ pentru fiecare.

Există în clase elevi cu potențial aptitudinal deosebit (buni recitatori, interpreți de muzică, copii ce se remarcă prin frumusețea și originalitatea compunerilor, prin expresivitatea compozițiilor plastice etc.). Chiar dacă este mai greu, învățătorul trebuie să aibă permanent sarcini precise pentru acești copii, fișe de dezvoltare și de creație etc.

Astfel, o muncă susținută din partea cadrului didactic corelată cu o participare activă a elevilor, la toate obiectele de învățământ, lecție de lecție, va duce la formarea unei motivații superioare în învățare și la dezvoltarea capacităților creatoare. Permanent trebuie să-i învățăm pe elevi cum să învețe, să-și pună și să pună întrebări, să formuleze probleme și să dea cât mai multe soluții, adică să gândească creativ.

1.8.2. Activitatea pe grupuri mici

Activitatea pe grupuri mici/în echipe are la bază învățarea prin cooperare. Cooperarea este modalitatea de a studia cu eficiență sporită o temă teoretică sau practică în echipă, îmbinând inteligența și efortul individual cu inteligențele și eforturile grupelor/echipelor.

Lucrul în echipă poate fi folosit în diferite momente ale predării-învățării, ale fixării unor cunoștințe.

Echipele pot fi formate din elevi cu un nivel de pregătire relativ asemănător sau din anumiți membrii ai grupului școlar cu niveluri de pregătire deosebite.

Etape ce trebuie respectate:

- stabilirea conținutului de învățare în echipă: tema, obiectivele, acțiuni de îndeplinit;
- împărțirea sarcinilor de învățare pe echipe și stabilirea liderului (coordonatorului) echipei;
- discutarea la nivelul echipei a rezultatelor obținute;

Parteneri:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
AȘIPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
de Brașov

- discutarea, corectarea, completarea și omologarea rezultatelor obținute la nivelul clasei;

Lucrul în echipă trebuie să îmbine în mod armonios învățarea în echipă dirijată de învățător, învățarea în cooperare cu învățătorul cu învățarea independentă a echipei, dirijată de liderul echipei. Trebuie să asigure un climat deschis, colegial, democratic în dezbateră și rezolvarea problemelor încredințate echipei.

Învățătorul trebuie să ajute la omologarea rezultatelor corecte, încurajând manifestarea capacităților elevilor de a le omologa singuri, de a-și asuma răspunderea corectitudinii rezolvării sarcinii, dezvoltând prin aceasta capacitățile de autoinstruire, autoconducere, autocontrol și autoevaluare.

Activitatea de învățare prin colaborare are loc atunci când elevii lucrează împreună în perechi, în grupuri mici, pentru a rezolva una și aceeași problemă, pentru a exploata o temă nouă sau pentru a crea idei noi, combinații noi.

Caracteristicile unei lecții de învățare prin colaborare sunt:

- independența pozitivă,
- răspunderea individuală,
- caracterul eterogen al grupului;
- conducerea în comun;
- predarea directă a deprinderilor sociale;
- rolul de observator al cadrului didactic care poate interveni când este nevoie;
- munca în grup eficientă.

Rezultatele învățării sunt mai bune atunci când învățarea se desfășoară prin cooperare.

Johnson și Johnson (1989) definesc rezultatele acestui tip de învățare astfel:

- performanțe superioare și capacitate de reținere sporită,
- raționamente de ordin superior mai frecvente, înțelegerea mai aprofundată și gândire critică,
- concentrare mai bună asupra învățării și comportament indisiplinat mai redus;
- motivație sporită pentru performanță și motivație intrinsecă pentru învățare;
- capacitatea sporită de a vedea o situație din perspectiva celuilalt;
- relații mai bune, mai tolerante cu elevii, indiferent de etnie, sex, capacități intelectuale; clasă socială sau handicapuri fizice;

Parteneri:

UASVM
Știința și
Veterinaria
Cluj Napoca

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
OIPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
de Medicină și Farmacie
„I. I. Meșină”
Brașov

- sănătate psihologică sporită, adaptare, senzație de bine,
- încredere în sine bazată pe acceptarea de sine;
- competențe sociale sporite;
- atitudine pozitivă față de materiile de studiu, de învățatură și școală;
- atitudine pozitivă față de cadrele didactice și alte persoane din școală.

Elementele de bază ale învățării prin colaborare sunt:

- **independența pozitivă:** elevii realizează că au nevoie unii de alții pentru a duce la bun sfârșit sarcina grupului „ori ne scufundăm, ori înotăm toți”. Învățătorul poate structura această independență pozitivă stabilind scopuri comune „învață și vezi să învețe toți din grup”, recompense comune (dacă toți membrii grupului realizează o sarcină, fiecare va primi o bonificație), resurse comune (o coală de hârtie pentru întregul grup sau fiecare membru deține o parte din informații), roluri distribuite (cel care rezumă, cel care încurajază pe ceilalți, cel care formulează răspunsul).
- **interacțiunea directă:** elevii se ajută unii pe alții să învețe încurajându-se și împărtășindu-și ideile. Ei explică ceea ce știu celorlalți, discută, se învață unii pe alții. Cadrul didactic aranjează grupurile în așa fel încât elevii să stea unii lângă alții și să discute fiecare element al temei pe care o au de rezolvat.
- **răspunderea individuală:** se evaluează frecvent performanța fiecărui elev și rezultatul trebuie să i se comunice atât lui, cât și grupului. Învățătorul poate scoate în evidență răspunderea individuală alegând la întâmplare un membru al grupului pentru a da un răspuns.
- **deprinderi interpersonale și de grup mic** – grupurile nu pot exista și nu pot funcționa eficient dacă elevii nu au și nu folosesc anumite deprinderi sociale absolut necesare. Elevii trebuie învățați cu orice altceva. Aici includem conducerea, luarea deciziilor, clădirea încrederii, comunicarea, managementul conflictelor..
- **procesare în grup** – grupurile au nevoie de anumite momente pentru a discuta cât de bine și-au atins scopurile și pentru a menține relații eficiente de muncă între membrii lor. Învățătorul creează condițiile necesare acestei procesări prin sarcini ca: enumerați cel puțin trei acțiuni ale membrilor care au dus la succesul grupului; enumerați cel puțin o

Parteneri:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
AIPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
AIPOSDRU

Universitatea
de Medicină și
Farmacie
din Brașov

acțiune care ar putea spori succesul grupului mâine. Învățătorul monitorizează permanent învățarea grupurilor și asigură feedback-ul întregii clase despre cum lucrează.

Tehnici ce pot fi utilizate în cadrul muncii în echipă: *Gândiți-Lucrați-Comunicați*; *Știu-Vreau să știu-Am învățat*; *Termenii cheie*; *Prelegerea intensificată*; *Creioanele la mijloc*; *Copacul ideilor*; *Linia Valorilor ș.a.*

1.9. Dezvoltarea creativității în cadrul orelor de limba și literatura română

Orele de limba și literatura română prin conținutul lor, oferă diverse posibilități de stimulare și dezvoltare a creativității. Încă din clasa I, jocurile propuse, imaginile din etapa prealfabetară și alfabetară, precum și textele din etapa postalfabetară sunt momente prin care se cultivă creativitatea elevilor. Exercițiile de creare a unor texte literare cu tema, pe baza unor imagini, cu ajutorul unor idei sau pe bază de întrebări se pot aplica în cadrul orelor de limba și literatura română încă din clasa I. Cunoștințele de comunicare oferă posibilitatea elevului să-și exercite autocontrolul asupra propriilor elaborări orale și scrise. La unii elevi se va observa tendința de copiere a unor texte cunoscute, a ideilor unor colegi, însă alții se vor folosi de propria experiență. Pentru dezvoltarea creativității, cadrul didactic trebuie să încurajeze elevii, să propună spre rezolvare exerciții care exercită actul creativ cum ar fi: realizarea unui text opus ca și conținut; crearea unui personaj cu trăsături opuse decât cele date în anumite texte; schimbarea finalului unei opere; emiterea unei păreri despre o atitudine, acțiune; crearea unei povestiri, versiuni pe baza unor cuvinte; exerciții de interpretare; alcătuire de texte cu titlu dat, cu început sau cu final dat, după imagini, texte libere, după benzi desenate, după un plan de idei, pe baza unor cuvinte de sprijin, pe baza unui text încurcat, după un proverb sau un grup de versuri; exerciții de creare de cuvinte pornind de la o silabă; schimbând poziția literelor din cuvântul dat, urmărind literele dintr-un careu, schimbând o literă cu alta, unind două cuvinte sau prin eliminarea unor litere și silabe din cuvintele date; exerciții de rimă, de construcții de dialoguri între anumite personaje; povestiri la timpul viitor.

Acestea dezvoltă gândirea creativă și anticipativă a elevilor, conduc la cultivarea unor însușiri motivaționale precum curiozitatea și dorința de a rezolva sarcini noi. Învățătorul trebuie să aibă o atitudine încurajatoare față de elevii lui, să aprecieze pozitiv stimulându-le spontaneitatea și inițiativa, creând stări pozitive necesare pentru antrenarea acestora în rezolvarea sarcinilor și pentru

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell’Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
AȘIPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
de Medicină și
Farmacie
"I. I. Meștera"
Brașov

reușita deplină în activitate. Șezătorile și medalioanele literare cultivă creativitatea, dezvoltând gândirea creativă și capacitatea de exprimare.

Compunerile școlare reprezintă cel mai generos prilej de a valorifica experiența de viață, de manifestarea a imaginație creatoare a elevilor. Pentru a putea să realizeze o compunere liberă, elevii trebuie să fie pregătiți și obiectivul poate deveni posibil numai ca rezultat al activității creatoare. În elaborarea unei compuneri, redactarea este actul creativ cel mai semnificativ.

Una dintre disciplinele prielnice dezvoltării creativității este limba și literatura română. Deprinderea de a recunoaște faptele de limbă în situații date, constituie o treaptă către formarea unei priceperi superioare, aceea de a recunoaște fapte de limbă în orice situație și de a le folosi în consecință. Priceperea de a identifica faptele de limbă și de a le folosi practic, în mod conștient, se capătă de obicei prin exerciții cu caracter creator. Esențial în aceste exerciții este întrebuintarea în practică a cunoștințelor teoretice. În raport cu exercițiile de recunoaștere, participarea ctivă a elevilor crește, ea capătă caracter creator: într-un text dat, elevii intervin, modifică, completează, construiesc noi forme; în alte situații, ei creează propriu-zis, dau exemple, alcătuiesc compuneri cu teme gramaticale.

Limba și literatura română urmărește, concomitent cu constituirea receptivității estetice și dezvoltarea spiritului creator ce presupune formarea receptivității creatoare, dezvoltarea capacității de a restructura unitar într-o viziune proprie, elemente decupate din lectura unei opere, dar și dezvoltarea mijloacelor de autoexprimare, cultivarea expresiei artistice.

Actul de creație este diferit de la elev la elev, el reflectă inteligența, gândirea creatoare, nivelul de cunoștințe al acestora, încercările, căutările lor, iar datoria noastră de dascăli este de-ai îndruma cu dragoste și înțelepciune pe tot parcursul celor cinci ani de școală primară.

La vârsta școlară mică, limba română se învață cu multă ușurință, iar ei, ca obiect de învățământ, îi revin sarcini precise pentru dezvoltarea capacității de comunicare și de creare. Prin cultivarea capacităților creatoare se realizează cunoașterea prin inovație, invenție, creație. Se dezvoltă astfel germenii competiției, se identifică aptitudini.

Un rol deosebit în simularea cretivityții îl constituie biblioteca școlară care-l pune pe elev în contact cu cartea.

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
AȘIPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
de Medicină și Farmacie
„I. V. Poni”
București

Educarea creativității și a gândirii creatoare este o necesitate a timpului actual și presupune formarea și cultivarea unor trăsături care vor duce la manifestări creatoare cum ar fi: inovația, originalitatea, curiozitatea, perseverența.

Învățătorul este primul chemat să contribuie, în școală la, formarea creativității la elevi, prin corelarea solicitărilor cu factorii motivaționali, aptitudinali și caracteriali implicați. El trebuie să urmărească înlăturarea principalelor obstacole din calea creativității: timiditate, teama de greșală, descurajarea, lipsa perseverenței. Ora de limba și literatura română poate fi considerată, în contextul disciplinelor școlare din clasele primare, ca una din „pietrele de încercare” pentru stimularea creativității elevilor. Este necesară punerea în mișcare a creativității gândirii, a interesului și dragostei pentru cunoaștere, a spiritului de observație și investigație. Asemenea însușiri reprezintă premise ale adaptării dinamice a tânărului școlar la solicitările noi ale mileniului al III-lea.

Ciclul primar oferă numeroase posibilități de valorificare a creativității în cadrul orelor de limba și literatura română, dezvoltarea și cultivarea creativității devenind astfel o prioritate și o preocupare permanentă a școlii actuale.

Creativitate în ce scop? Pentru a ne putea desăvârși, realiza și actualiza, pentru a trăi conștient, pentru a putea contribui activ la modelarea lumii.

Creativitate în ce mod? Prin atitudinea deschisă, receptivă față de mediul înconjurător, prin acceptarea provocării ce pornește de la mediu, pentru a ne confrunța cu el, pentru a deveni o parte a acestui mediu.

În concluzie, putem afirma cât de importantă este creativitatea în redactarea compunerilor școlare și nu numai. Fără imaginație și gândire creatoare, produsele copiilor sunt mai sărăcicioase, mai seci, neatractive, lipsite de „vlagă”. Este absolut necesar ca prin tot ceea ce fac, cadrele didactice să stimuleze și să încurajeze actele de creație.

1.9.1. Dezvoltarea creativității prin joc

Una dintre componentele esențiale ale curriculumului școlar o constituie metodologia didactică, respectiv sistemul de metode și procedee didactice care asigură atingerea obiectivelor informative și formative ale învățământului. Calea care conduce spre adevăr este metoda. În procesul de învățământ, învățătorul și elevii acționează prin intermediul unor metode de predare-

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSNICE
AOPSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
de Brașov

învățare. Cadrul didactic își alege calea cea mai bună și eficientă ce duce la un real progres în plan instructiv-educativ.

Una dintre metodele cele mai atractive și iubite de copii este jocul, activitatea care de altfel este specifică vârstei, care ne însoțește copilăria. Importanța deosebită a jocului pentru vârsta copilăriei este astăzi un adevăr incontestabil. Pentru copii, jocul este o artă de a munci.

Potrivit definiției, jocul reprezintă o activitate fizică sau mentală fără finalitate practică și căreia i te dedici din pură plăcere. Specific vârstelor copilăriei, el are importanță hotărâtoare pentru dezvoltarea psihică a copilului. Psihologia și pedagogia secolului trecut au recunoscut faptul că jocul nu este doar apanajul vârstelor mici, ci și modul prin care adulții își manifestă „copilul din ei”.

Alături de învățare, muncă și creație, jocul reprezintă una dintre modalitățile esențiale prin care omul se raportează la realitatea înconjurătoare. Prin joc copilul învață și se dezvoltă, jocul înseamnă explorare a universului, a realității. Tot prin joc el reproduce, reconstruiește secvențe din viață sau creează o nouă lume, a altă realitate.

Jocul angajează în activități de cunoaștere cele mai intime operații ale acestora, având în același timp, un important rol formativ și educativ. Procesele intelectuale declanșate de joc, în special cele ale gândirii, au darul de a-l conduce pe copil cu oarecare ușurință pe fondul angajării, în descoperirea unor adevăruri noi pentru el, doar în aparență cu un efort mic, și mai ales în condițiile unor satisfacții evidente.

Ioan Cerghiț afirmă că: „În joc, elevul se regăsește în situația de actor, de protagonist și nu de spectator, ceea ce corespunde foarte bine dinamismului gândirii, imaginației și vieții lui afective, unei trebuințe interioare de activitate și afirmare”. (Ioan Cerghiț, 1976, p.31)

Ca metodă, procedeu și mijloc de formare și dezvoltare a personalității copilului, jocurile îmbină finalitățile educative cu bucuria copilului.

Jocul este un puternic stimulent atât pentru învățarea independentă, cât și pentru învățarea în grup; dincolo de natura primă a experienței, există feedback-ul, care determină adevăratul progres. Jocul se îmbină cu învățarea, dar și cu creația, astfel îi dă posibilitatea copilului de a experimenta rolul creator al realității.

În funcție de clasificarea metodelor de învățământ, jocul didactic este o metodă bazată pe acțiune, o metodă de simulare, o metodă activă de însușire și consolidare a cunoștințelor. Prin latura instructiv-educativă, jocurile contribuie la dezvoltarea spiritului creativ și inventiv, a gândirii și

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
APOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
de Medicină și Farmacie
"I. P. Poni" București

imaginației, a interesului pentru lărgirea culturii. Ele se pot realiza individual, pe grupe sau colectiv și constituie o activitate desfășurată după reguli benevol acceptate care generează atractivitate, plăcere, destindere, satisfăcând o cerință, o trebuință interioară.

Cel mai important element în educarea creativității elevilor îl constituie jocul didactic.

Nu trebuie uitat că jocul devine, în mâna celor formați să creeze spirite creatoare, calea cea mai sigură de a comunica deschis, sincer cu elevul, fără limite și bariere între real și imaginar. Copilul este extrem de receptiv și sensibil. Trebuie să ne aplecăm inima și urechea la tot ce doare să ne spună în vinovăția lor de copil, să ni-i apropiem mai mult.

În joc, copiii învață să se ajute unii pe alții, să se bucure de succesele colegilor, să aprecieze obiectiv succesele altora. Având dulcea iluzie că se joacă, elevul participă la propria lui formare, achiziționând cunoștințe, formându-și atitudini și comportamente. Prin joc reușim să fim mai aproape de elev, să picurăm mai multă omenie, mai multă grijă și iubire pentru copii și să formăm sufletele lor pe căi raționale și sentimentale, încât la fiecare pas să avem satisfacția de a vedea bunul simț și suprioritatea inimii.

Prin joc elevii devin mai volubili, ieșind din tiparele rigide ale unei activități impuse, sunt mai activi, devin curajoși, învingând timiditatea și învață de plăcere. Se înlătură astfel monotonia și plictiseala și se trezește interesul elevilor. Trecerea de la preșcolaritate la școlaritate nu trebuie să se facă brusc, ci îmbinând activitățile de învățare cu jocurile, deoarece acesta din urmă este principala formă de organizare a activității în învățământul preșcolar. Jocul didactic face parte din categoria jocurilor cu reguli și sunt la rândul lor de două feluri: jocuri de mișcare și jocuri pentru dezvoltarea fizică, senzorială, intelectuală și de dezvoltare creativă.

De-a lungul timpului, jocul nu întrunit părerile tuturor psihologilor și pedagogilor, în favoarea sa, ca prezent în activitățile de învățare. I s-a reproșat că proclamă fantezia și nu ia în serios realitatea, că se reduce la plăcerea provocată de acțiune. În timpul jocului, elevul se poate regăsi cu plăcere în ceea ce privește dorințele și plăcerile lui, nevoia de mișcare și de elaborare. Regăsindu-se în joc ele va participa activ la acesta.

Jocul de rol încurajază interacțiunea dintre copii, le ușurează sarcina de învățare, asigură accesibilizarea cunoștințelor și ancorarea lor într-o sferă mai largă, pătrund în sfera unor personaje și dezvoltă capacitățile empatice, le dezvoltă mijloacele de expresie, atitudini comunicative, manifestarea originalității și exprimarea opiniilor, receptivitate și toleranță față de interlocutori.

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
APOPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Ferdinandea
de Brno

Jocul didactic reprezintă cea mai accesibilă cale de abordare interdisciplinară, deoarece prin joc se realizează importante sarcini formative, care presupun antrenarea operațiilor gândirii, dezvoltarea spiritului de observație, a atenției, a disciplinei și a spiritului de ordine, formarea deprinderilor de lucru rapid și corect. Jocul didactic este o activitate dirijată, prin care se consolidează, se verifică și se precizează cunoștințele predate elevilor. Esența jocului didactic constă în faptul că îmbină într-un tot unitar și armonios, atât sarcini și funcții jocului, cât și sarcini și funcții specifice învățării. Astfel, elevii acumulează o cantitate mare de cunoștințe, impresii, își cultivă sentimente și interese, fără a resimți efortul.

În realizarea jocurilor didactice trebuie pus accentul pe introducerea unor procedee care să implice în mod creativ elevul în joc, să-l determine efectiv să creeze. Pentru a nu inhiba elevul, cadrul didactic trebuie să fie uneori doar antrenor, organizator de joc didactic și de cele mai multe ori să fim parteneri la joc ai elevilor.

Jocurile folosite la limba și literatura română constituie pași importanți pentru nuanțarea vocabularului elevilor, pentru sensibilitatea sufletelor lor, picurând multă sensibilitate și iubire, pe care o vor folosi-o la orele de compunere.

Învățarea creativă urmărește să formeze sentimente și pasiuni pentru nou, pentru descoperirea științifică, inovație tehnică, creație artistică. Acest tip de desfășurare a lecției prin joc, pentru a deveni creativi, intenționează să fundamenteze teoretic și metodologic activitatea de asimilare a cunoștințelor de către elevi, prin înțelegere, asociere, combinare astfel încât, prin jocurile propuse să rezulte cunoștințe originale și valoroase. Învățarea creativă urmărește cultivarea unui stil receptiv la nou, a unui comportament inovativ, bazat pe încredere-eroare-succes-rezolvare. Aplicând jocuri, metode, tehnici de învățare creativă, observăm că activitatea noastră, dar și a elevilor nu va fi un chin, ci se va schimba într-o adevărată plăcere. Elevii conștientizează că tot timpul există în jurul lor ceva ce poate deveni interesant și care le poate fi ulterior util.

În concluzie, jocul didactic contribuie la instruirea și educarea copiilor ca și componentă a învățământului primar. El răspunde în modul cel mai fericit particularităților de vârstă ale școlărilor mici și prin elementul distractiv, pe care îl conține, stimulează curiozitatea și interesul copiilor pentru învățare. El facilitează procesul de asimilare, fixare și consolidare a cunoștințelor, antrenează capacitatea creatoare ale școlarului, influențează dezvoltarea personalității elevului. Jocul stimulează funcțiile intelectuale, modelează procesele afectiv-emoționale, dezvoltă interesele de

Parteneri:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
AȘIPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
de Medicină
și Farmacie
din Brașov

cunoaștere, cultivă funcția de comunicare și este mijlocul de asimilare a metodelor comportamentale sociale.

CAPITOLUL II DESIGN-UL CERCETĂRII

2.1. Prezentarea cercetării

1. Titlul cercetării

Importanța stimulării creativității prin activități diversificate pentru realizarea compunerilor școlare reușite.

Definirea conceptelor

Stimulare – a face să crească energia, randamentul; a da avânt, a îndemna, a incita, a încuraja, a îmbia, a îmboldi, a îndemna, a parachinsi, a înghimpa, amișca, a îmbărbăta, a susține, a însufleți, a impulsiona, a insufla, a semeți, a mângâia.

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
APOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
de Medicină și
Farmacie
din Brașov

Creativitate – este un proces mental și social care implică generarea unor idei și a unor concepte noi, sau noi asocieri ale minții creative între idei sau concepte existente. Creativitatea este un concept multidimensional și se poate manifesta în diferite domenii. Identificarea și cuantificarea naturii creativității constituie obiective dificile. Conceptul de creativitate poate fi definit din perspectiva unor discipline diferite: psihologie, psihologie specială, științe cognitive, arte, inteligență artificială, filozofie, economie, management etc.

Compunere școlară - este o lucrare individuală în care ideile sunt organizate în funcție de un anumit subiect și un anumit scop.

2. Motivarea alegerii temei

Întotdeauna am considerat compunerile școlare mici „opere” ale elevilor. Când au de realizat o compunere școlară, aceștia se implică în totalitate pentru ca produsul final, compunerea să fie reușită. Am ales să vorbesc, în această cercetare, despre stimularea creativității deoarece în acest an școlar am coordonat clasa a IV-a. Încă de la începutul anului școlar am sesizat că, elevii au dobândit puține cunoștințe despre compunerea școlară, deși în anul anterior au aflat multe amănunte despre compuneri și au realizat astfel de lucrări. Problemele pe care le-am întâmpinat au fost legate de folosirea cuvintelor și a expresiilor deosebite, motiv pentru care compunerile elevilor erau sărăcăcioase.

În această cercetare voi arăta cum, prin diferite activități, dar mai ales prin joc, am stimulat creativitatea elevilor și cum aceștia au reușit să creeze și să folosească expresii deosebite în compunerile lor.

3. Ipoteza

Dacă voi utiliza metode și tehnici de stimulare a creativității individuale și de grup în cadrul lecțiilor de limba și literatura română, creând o atmosferă de lucru permisivă, **atunci** acestea vor determina dezvoltarea, activizarea și îmbogățirea vocabularului activ al elevilor, dezvoltarea exprimării orale și scrise, educarea capacităților creatoare și originale în găsirea de soluții la o sarcină dată, antrenarea lor în discuții libere, deschise, creative, precum și dezvoltarea mecanismelor cognitive superioare: gândire, memorie, imaginație.

4. Scopul cercetării

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell’Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
OIPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Ferdinand
de Brno

Aplicarea învățării prin stimularea creativității este benefică pentru faptul că asigură formarea unei gândiri flexibile, divergente și fluente, iar metodele utilizate stimulează participarea activă și deplină, psihică și fizică, individuală și colectivă a elevilor în procesul instructiv-educativ.

5. Obiectivele cercetării:

• generale:

Stimularea creativității elevilor pentru a-și dobândi o exprimare scrisă și orală corectă.

• specifice:

- utilizarea unor tehnici și metode de determinare obiectivă a nivelului de pregătire a elevilor;
- determinarea nivelului general de pregătire la Limba și literatura română, a elevilor implicați în cercetare;
- înregistrarea și monitorizarea rezultatelor obținute de elevi;
- implementarea unor metode și tehnici intercativ în scopul dezvoltării creativității elevilor și studiul eficienței lor;
- stimularea creativității elevilor printr-o strategie didactică permisivă;
- sintetizarea rezultatelor cercetării, elaborarea concluziilor.

6. Variabilele cercetării

• Variabila independentă:

Folosirea sistematică a metodelor interactive pentru stimularea creativității: brainstormingul, ciorchinele, cubul, rețeaua personajelor, jurnalul cu dublă intrare, cadranele, metoda „pălăriilor gânditoare”, cvintetul, diagrama „Venn Euler”, explozia stelară, scheletul de recenzie, metoda predicțiilor, eseul, Știu-vreau să știu-Am aflat, jocul didactic și a unor tehnici de stimulare a creativității.

• Variabila dependentă:

- deprinderi pentru dezvoltarea creativității;
- performanțe școlare și comportamentale;
- deprinderi sociale;
- gradul de implicare al elevilor în timpul lecțiilor;
- deprinderi de utilizare a metodelor interactive ca instrumente pentru predare-învățare-evaluare/autoevaluare eficiente.

7. Strategia cercetării:

Parteneri:

UNIVERSITATEA ȘTIINȚILOR
ȘI MEDICINII VETERINARE
BUCUREȘTI

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

- **locul de desfășurare:** Școala Gimnazială „Decebal” Cricău
- **perioada:** trei luni: din 10 octombrie 2013 până în 10 ianuarie 2013
- **etape implicate:**
  1. Studiul și documentarea psiho-pedagogică privind „ Importanța stimulării creativității prin activități diversificate pentru realizarea compunerilor școlare reușite”.
  2. Investigarea nivelului de creativitate al elevilor;
  3. Rezultatele cercetării și discutarea/interpretarea acestora;
  4. Elaborarea concluziilor cercetării;
  5. Întocmirea și relizarea programului de acțiuni.

8. Eșantioane:

Cei 12 elevi din clasa a IV-a de la Școala Gimnazială „Decebal” Cricău, precum și părinții acestora.

9. Metode și instrumente utilizate

Lucian Marina spune că „*Metoda în științele sociale este o modalitate generală, strategică de abordare a realității sociale*”. (Lucian Marina, 2004, p.7) Aceasta reprezintă căile urmărite de rațiunea umană pentru a ajunge la cunoașterea sau demonstrarea unui adevăr, modalitățile generale, strategice din punct de vedere al mijloacelor de cercetare și nu al toriei, de abordare a realității.

Tehnicile pe care le îmbracă metodele sunt foarte concrete, sunt niște maniere de cunoaștere și acțiune ce pun în joc elemente practice, concrete, adaptate unui scop precis și definit.

Prin metodele folosite am încercat să realizez trecerea treptată de la probleme de cercetare în plan teoretic la reconstrucția ei observațională, experiențială, acțională în vederea realizării obiectivelor.

Metodele didactice pe care le-am utilizat au fost selectate astfel încât să răspundă principalelor cerințe ale unei investigații și să preîntâmpine eventualele eroări de investigare și prelucrare a materialului factual. Pentru a obține informații în legătură cu personalitatea elevilor, cu nivelul de cunoștințe și competențe al acestora, cu comportamentul și gradul de implicare al lor în procesul educativ, am folosit instrumente de cercetare pertinente. Astfel pentru confirmarea sau infirmarea ipotezei de la care am plecat am folosit un sistem metodologic compus din:

Parteneri:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSINICE
APOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
de Medicină și
Farmacie
din Brașov

▪ **Metoda anchetei pe bază de chestionar** este o metodă de cercetare de tip interactiv, care resupune un schimb direct de informații între cercetător și subiecții supuși investigației, în cadrul căreia se culeg date (opinii, fapte, nevoi educaționale, interese, motivații, cunoștințe, comportamente, dorințe, aspirații etc.) în legătură cu anumite fenomene, situații și manifestări.

Instrumentul specific utilizat în anchete este **chestionarul**.

Chestionarul de cercetare reprezintă o tehnică și corespunzător, un instrument de investigare, constând dintr-un ansamblu de lucrări scrise și eventual imagini grafice, ordonate logic și psihologic, care prin administrarea de către operatorii de anchetă sau prin autoadministrare, determină din partea persoanelor anchetate răspunsuri ce urmează a fi înregistrate în scris.

▪ **Metoda autoobservației/a observării de sine** reprezintă o metodă de cercetare care presupune „cufundarea” cercetătorului în experiența sau în situația de cercetare analitică și studierea propriilor sale trăiri afective, gânduri, stări interioare, sentimente, motivații, așteptări, dorințe, reacții, comportamente, prestații etc. cu scopul înțelegerii profunde a fenomenelor investigate. Este vorba, de fapt, de o observație experiențială, adică o observație și o investigare a propriilor situații, experiențe trăite.

▪ **Metoda observației participative** constă în participarea în mod real la viața și activitățile subiecților observați, conform categoriei de vârstă, sex sau statut, în care cercetătorul reușește să se situeze pe un anumit loc, prin negocierea cu gazdele sale, în funcție de propriile deziderate sau de locul pe care acestea din urmă consimt să i-l acorde.

▪ **Metoda analizei produselor activității** este o metodă de explorare a profilului psihopedagogic al elevului accesibilă, complexă și completă. Putem evidenția astfel aspecte ce privesc inteligența, creativitatea, echilibrul emoțional, sensibilitatea, sociabilitatea, temperamentul, autonomia, gradul de maturitate afectivă și atitudinală. Dincolo de simpla evaluare a produsului realizat de către elev pentru notarea sa, bazată pe indicatori de performanță didactici, analiza produselor activității oferă un itinerariu surprinzător de apropiere a dascălului de elev.

▪ **Metoda experimentului psihopedagogic/didactic**, colectiv, de durată medie este o observație provocată, întrucât este vorba de producerea sau schimbarea deliberată a fenomenelor educaționale în vederea studierii lor aprofundate în condiții favorabile și a identificării, observării, cuantificării și evaluării factorilor care le influențează sau le determină.

Parteneri:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
AȘIPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Ferdinand
de Brno

Experimentul propriu-zis sau experimentarea constă, practic, în testarea/verificarea ipotezei cercetării și eventual de a sugera alte întrebări sau ipoteze.

10. Resurse materiale

Toate cheltuielile pentru resursele materiale sunt suportate de către cercetător. Materialele folosite au fost: coli de hârtie albă, imprimantă, videoproiector, laptop, creioane colorate, manualul de Limba și literatura română, costume, cărți, lecturi suplimentare.

11. Modalități de valorificare a cercetării

După interpretarea datelor obținute și a enunțării concluziilor finale, se va realiza un plan de intervenție pentru aceia dintre elevii cărora nu li s-a dezvoltat, activat și îmbogățit vocabularul activ, nu li s-a dezvoltat exprimarea orală și scrisă, capacitățile creatoare și originale în găsirea de soluții la o sarcină dată, capacitatea de antrenare a lor în discuții libere, deschise, creative, precum și nedeveloparea mecanismelor cognitive superioare: gândire, memorie, imaginație.

2.2. Organizarea și desfășurarea cercetării

12. Aplicarea în practică a cercetării

1. Etapa experimentală/constatativă

La începutul anului școlar, în urma corectării testelor inițiale (Anexa 1), pe care elevii le-au primit la disciplina Limba și literatura română, s-a constatat că nivelul clasei este între scăzut și mediu. La testele inițiale patru elevi au obținut calificativul Bine (B), șase calificativul Suficient (S), iar doi elevi, calificativul Insuficient (I). Ceea ce a dus la acest „verdict” a fost faptul că elevii nu au reușit să răspundă corect itemilor care presupuneau exprimarea în scris a unor idei proprii, scrierea unor cuvinte și expresii deosebite și găsirea de cuvinte cu sens asemănător pentru cuvinte date.

Rezultatele obținute de către elevi la testele inițiale au reprezentat punctul de pornire al acestei cercetări.

Prin metoda experimentului, mi-am propus în momentul începerii cercetării ca, la finalul celor trei luni rezultatele elevilor la disciplina limba și literatura română să fie altele, să stimulez creativitatea elevilor prin metode interactive.

Demersuri pentru

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
ASPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRUUniversitatea
de Medicină și
Farmacie
din Brașov

- verificarea ipotezei

2. Etapa experimentală/experimentul formativ

Primul pas care s-a făcut pentru a se confirma sau infirma ipoteza cercetării l-a reprezentat aplicarea unui chestionar părinților. Prin aplicarea acestui chestionar s-a urmărește dacă părinții știu nivelul la care se află elevii din clasa a IV-a și cât de mult se implică ei în sarcinile pe care elevii le au de îndeplinit acasă pentru școală. Chestionarul a fost anonim, cuprinzând atât întrebări deschise, cât și întrebări închise. (Anexa 2)

Răspunsurile exprimate în fiecare chestionar au cântărit și de o parte și de alta a balanței. Din acest lucru am realizat că nici părinții nu se implică suficient în ceea ce privește citirea lecturilor de către copii, efectuarea temelor, exprimarea propriilor opinii. Cu toate acestea am sesizat că elevii sunt dornici să muncească și să creeze. Motiv pentru care am insistat, folosind un limbaj diversificat în fiecare zi, explicându-le cuvintele noi folosite. De asemenea le-am explicat elevilor cât de importantă este lectura, singura modalitate prin care ne putem dezvolta limbajul, gândirea, imaginația, creativitatea. Le-am descris și prezentat biblioteca ca fiind un spațiu în care „*putem să ne creăm noi singuri locul și timpul acțiunii, personajele și acțiunile pe care acestea le fac*”.

Un rol deosebit de important l-au avut metodele interactive pe care le-am folosit la fiecare oră de limba și literatura română. Prin aplicarea lor am urmărit stimularea găsirii de conexiuni dintre idei; evidențierea de către elevi a legăturii dintre idei, pe baza găsirii altor sensuri ale acestora și a relevării unor noi asociații; favorizarea dezvoltării gândirii libere și creatoare a elevilor; găsirea altor sensuri noi pentru un cuvânt nucleu; gândirea de soluții, acțiuni pentru rezolvarea unor cerințe.

Metodele interactive oferă elevilor posibilitatea de a lucra individual sau în grup. Astfel se încurajază și se exersează capacitatea de a comunica unii cu ceilalți, atât pentru găsirea de soluții unor sarcini, cât și pentru punerea unor baze în relațiile sociale.

Obiectivul principal urmărit, prin folosirea metodelor interactive a fost stimularea creativității, dar și dezvoltarea competențelor inteligenței lingvistice, inteligenței logice și inteligenței interpersonale.

Exemple de **metode și tehnici de stimulare a creativității** elevilor, aplicate în perioada experimentală la limba și literatura română:

1. Brainstormingul - „furtună în creier”:

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
AradIstituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
APOSORDU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
de Medicină și
Farmacie
„I. L. Caraculău”
Brașov

În evocare, la începutul unității „*Sună clopoțelul*”, elevii au fost solicitați să noteze la ce se gândesc când aud cuvântul „*carte*”.

2. Ciorchinele:

Am aplicat această metodă la începutul unității de învățare „*A ruginit frunza din vii*” și pentru sistematizarea ortogramelor „*i-a/ia*”, „*i-au/iau*”, „*s-a/sa*”, „*s-au/sau*”.

3. Cubul:

În reflecție, în cardul lecției „*Nenea directorul*” după George Șova, elevii au avut ca sarcini de lucru:

- Descrierea școlii;
- Asociază: la ce te gândești când spui: „laborator de Științele Naturii?”;
- Analizează: folosirea semnelor de punctuație din al cincilea alineat;
- Compară: găsește comparații cuvintelor date (pervaz, perlă, laborator, școală, directorul),
- Aplică: completează enunțurile cu cuvintele potrivite din text;
- Argumentează: semnificația titlului.

4. Metoda „Pălăriilor gânditoare”

Am folosit-o pentru lecția „*La Medeleni*” (fragment) după Ionel Teodoreanu.

- Pălăria albă - informează: Povestește pe scurt textul!
- Pălăria galbenă - aduce beneficii: Găsește alt final!
- Pălăria verde - generează ideile noi: găsește soluții prin care Dănuț să nu mai plece;
- Pălăria albastră - clarifică: Pune întrebări referitoare la conținutul textului; Îl caracterizează pe Dănuț;
- Pălăria roșie – spune ce simte despre modul cum se simte Dănuț înainte de plecare;
- Pălăria neagră – identifică greșelile: critică comportamentul lui Dănuț.

5. Metoda cadranelor

Pentru realizarea acestei metode am distribuit elevilor fișe, împărțite în patru cadrane – lecția „*Culesul porumbului*” după Ion Agârbiceanu, cu următoarele sarcini de lucru:

1. Ideile principale;
2. Alcătuiți enunțuri cu ajutorul ortogramelor: s-au/sau,
3. Procedeu recrutării;
4. Desen;

Parteneri:

Universitatea
de Medicină și
Farmacie
„I. L. Caraculău”
Brașov

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
AȘIPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
de Medicină și
Farmacie
din Brașov

6. Diagrama Venn Euler:

Am solicitat elevilor să realizeze paralela între textele: „*Mi s-a terminat caietul*” după Mircea Sîntimbreanu și „*La Medeleni*” (fragment) după Ionel Teodoreanu.

7. Explozia stelară:

Am aplicat această metodă la lecția „*Țara de dincolo de negură*” după Mihail Sadoveanu, elevii trebuind să formuleze cât mai multe întrebări pe marginea textului, pornind de la întrebarea de bază scrisă pe steluță:

UNDE ?

CÂND ?

CINE ?

CE ?

DE CE ?

8. Știu – Vreau să știu – Am aflat

Am utilizat această metodă în evocare la lecția „*Țara de dincolo de negură*” după Mihail Sadoveanu, solicitând elevilor să noteze în prima rubrică tot ce știu despre autor, în cea de-a doua ce ar vrea să știe, iar în reflecție elevii au notat tot ceea ce și-au însușit despre Mihail Sadoveanu.

9. Rețeaua discuțiilor

Sarcina de lucru a fost să aducă argumente în favoarea sau contra băiețelului din textul „*Mi s-a terminat caietul*” după Mircea Sîntimbreanu cu privire la faptele pe care acesta le face.

10. Rețeaua personajelor

Am aplicat această metodă pentru a caracteriza personajul principal din textul „*Amintiri din copilărie*” (*La cireșe*) după Ion Creangă.

11. Jurnalul dublu

După studierea textului liric „*Școala*” (fragment) de Tudor Arghezi, pentru a surprinde tablourile poeziei și a investiga textul am considerat că „Jurnalul dublu” este o metodă eficientă.

12. Cvintetul

Am utilizat această metodă îndrăgită de elevi pentru a realiza feedback-ul ideilor, sentimentelor, convingerilor elevilor sau pentru a caracteriza un personaj literar.

13. Jocul didactic

În etapa experimentului formativ am aplicat ca metodă și jocurile didactice.

Parteneri:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICI
IMPOSSIBILI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
de Medicină și Farmacie
„I. I. Meștera”
Brașov

Exemplu: „Cuvântul interzis”

- Scopul acestui joc este dezvoltarea vocabularului elevilor, a imaginației creatoare;
- Sarcina de lucru – elevii trebuie să răspundă la întrebări, fără să folosească un cuvânt care s-a stabilit că este interzis (de ex. iarnă).

Alte jocuri didactice utilizate au fost: „Strategia alfabetului”, „Eu spu una, tu spui multe!”, „Dacă nu-i așa, cum e?”, „Pot însemna și altceva?”, „Ce știi despre mine?” etc.

Din categoria tehnicilor de stimulare a creativității am utilizat dramatizările, jocurile de rol, compunere de poezii, completare de rebusuri, schimbarea finalului unui text, utilizarea de expresii neobișnuite, completarea unor rime, realizarea de dialoguri, prilej cu care elevii au fost puși în situații imprevizibile, fiind nevoiți să apeleze la fabtezia și imaginația lor.

Anexa 3 și Anexa 4 reprezintă două compuneri realizate de către elevi în spiritul metodelor de stimulare a creativității.

După fiecare unitate de învățământ parcursă în manieră activă și interactivă, a avut loc o recapitulare finală, însoțită de către o evaluare formativă.

Compararea rezultatelor la pretest și la testele formative au indicat o ușoară creștere a rezultatelor obținute de elevi, ceea ce m-a motivat în plus pentru a continua proiectul experimental.

Am constatat de asemenea o îmbunătățire a relației dintre elevi, o mai bună colaborare și o responsabilizare în ceea ce privește spiritul de echipă, de asemenea am observat că elevii manifestă interes și deschidere față de acele activități didactice în care ei se pot manifesta liber, fără constrângeri și fără teama de a fi criticați și ridiculizați.

- realizarea obiectivelor

3. Etapa experimentală/finală

Etapele experimentale finale ale cercetării au constat în administrarea unei probe de evaluare finală. (Anexa 5) La finalul probei, aceștia au avut de redactat o compunere. Dacă la început elevii prin expresia „dansul frunzelor ruginii” înțelegeau că frunzele dansează, acum ei înțeleg că „frunzele se desprind de pe ram și se coboară pe pământ ca într-un dans”.

Am comparat rezultatele obținute la aceste probe cu cele de la testele inițiale.

Aprecierea s-a făcut prin calificative, pentru fiecare item s-a totalizat numărul fiecărui calificativ.

Parteneri:

Universitatea
de Medicină și Farmacie
„I. I. Meștera”
Brașov

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
AIPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
de Medicină și
Farmacie
Brașov

Obiectivele cercetării s-au realizat în totalitate. Elevii n-au mai întâmpinat probleme în redactarea compunerilor școlare, au început să folosească cuvinte și expresii deosebite, să își antreneze gândirea și imaginația creatoare ca pentru realizarea unei „mari opere de artă”.

CAPITOLUL III REZULTATE

3.1. Analiza și interpretarea chestionarului aplicat părinților

Interpretare statistică

Chestionarul a fost aplicat unui eșantion de 10 părinți care au copii în clasa a IV –a la Școala Gimnazială „Decebal” Cricău.

Fiecare întrebare din chestionar este redată și apoi interpretată.

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
AIPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRUUniversitatea
de Medicină și
Farmacie
din Brașov**1. Care este disciplina preferată a fiului/fiicei dumneavoastră?**Tabelul nr. 1 *Rezultatele și procentele primei întrebări*

Răspunsuri	Număr de răspunsuri	Valoare procentuală
Limba și literatura română	4	0.48%
Matematică	2	0.24%
Istorie	2	0.24%
Educație fizică	4	0.48%

2. L-ați auzit pe fiul/fiica dumneavoastră folosind cuvinte deosebite în limbajul de zi cu zi?Tabelul nr. 2 *Rezultatele și procentele întrebării a doua*

Variante de răspunsuri	Număr de răspunsuri	Valoare procentuală
Da	8	0.96%
Nu	4	0.48%

3. Care este calificativul pe care îl primește cel mai des la disciplina Limba și literatura română?Tabelul nr.3 *Rezultatele și procentele întrebării a treia*

Variante de răspunsuri	Număr de răspunsuri	Valoare procentuală
Foarte Bine	8	0.96%
Bine	3	0.36%
Suficient	1	0.12%
Insuficient	-	-

4. Îi plac exercițiile care presupun exprimarea unor puncte de vedere proprii?Tabelul nr.4 *Rezultatele și procentele întrebării a patra*

Variante de răspunsuri	Număr de răspunsuri	Valoare procentuală
Da	8	0.96%
Nu	3	0.36%
Nu știu	1	0.12%

5.Ce părere are copilul dumneavoastră despre compuneri?Tabelul nr.5 *Rezultatele și procentele întrebării a cincia*

Răspunsuri	Număr de răspunsuri	Valoare procentuală
Sunt ușor de făcut	4	0.48%

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
AradIstituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICI
IMPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRUUniversitatea
Transilvania
de Brașov

Sunt greu de făcut	4	0.48%
Sunt frumoase	3	0.36%
Nu știu	1	0.12%

6.Cât de mult puneți accent pe lecturile pe care trebuie să le citească fiul/fiica dumneavoastră?

Tabelul nr.6 *Rezultatele și procentele întrebării a șasea*

Variante de răspunsuri	Număr de răspunsuri	Valoare procentuală
Foarte mult	6	0.72%
Parțial mult	5	0.60%
Deloc	1	0.12%

7.Credeți că lecturile sunt principalii factori care dezvoltă vocabularul unui elev aflat în clasa a IV-a?

Tabelul nr.7 *Rezultatele și procentele întrebării a șaptea*

Variante de răspunsuri	Număr de răspunsuri	Valoare procentuală
Da	10	1.20%
Nu	2	0.24%

8.Care cunț metodele prin care îl corecți pe fiul/fiica dumneavoastră atunci când face greșeli de exprimare?

Tabelul nr.8 *Rezultatele întrebării a opta*

Variante de răspunsuri	Număr de răspunsuri
Prin scrierea corectă a structurii greșite	11
Prin pronunțarea corectă a structurii greșite	11
Prin scrierea de structuri asemănătoare cu cele greșite	1
Prin pronunțarea de structuri asemănătoare cu cele greșite	4
Nu îl corectez	1
Alte metode	-

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
AradIstituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

9.A participat la concursuri care implicau recitarea unor poezii, redactare de compuneri?

Tabelul nr.9 *Rezultatele și procentele întrebării a noua*

Variante de răspunsuri	Număr de răspunsuri	Valoare procentuală
Da	2	0.24%
Nu	10	1.20%

10.Cât de mult ați discutat cu doamna învățătoare, în anul școlar 2013-2014 despre dificultățile pe care le întâmpină fiul dumneavoastră la Limba și literatura română?

Tabelul nr.10 *Rezultatele și procentele întrebării a zecea*

Variante de răspunsuri	Număr de răspunsuri	Valoare procentuală
Întotdeauna	6	0.72%
De cele mai multe ori	5	0.60%
Rareori	1	0.12%
Niciodată	-	-

3.2. Analiza și interpretarea datelor pe baza metodei observației participative, metodei analizei produselor activității și a experimentului psiopedagogic/didactic

Analiza și interpretarea datelor obținute indică o tendință pozitivă de ameliorare a rezultatelor școlare a elevilor, în favoarea întregii clase, care nu poate fi pusă exclusiv pe seama dezvoltării psihice și fizice a elevilor, fapt ce îmi permite să afirm că ipoteza propusă de mine spre cercetarea se confirmă. O comparație între rezultatelele testului inițial și cele ale testului final o puteți vedea în tabelul de mai jos.

Tabelul nr. 11 *Comparație între testul inițial și cel final*

CALIFICATIVUL	REZULTATE TEST INIȚIAL	REZULTATE TEST FINAL
Foarte Bine	-	6 elevi
Bine	4 elevi	5 elevi
Suficient	6 elevi	1 elev
Insuficient	2 elevi	-

Parteneri:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
AȘI POSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
de Brașov

Uitându-ne cu atenție la rezultatele finale ale elevilor, îmi permit iarăși să afirm că obiectivele cercetării mele s-au realizat, iar ipoteza mi s-a confirmat.

Prin aplicarea sistematică a metodelor și tehnicilor interactive în cadrul orelor de limba și literatura română am sesizat ameliorări în privința dezvoltării exprimării orale și scrise a elevilor, în activizarea și nuanțarea vocabularului, s-au pus bazele unei relații democratice, de respect între învățător și elev, elevii bucurându-se de libertate, de o comunicare bazată pe cooperare, colaborare și ajutor reciproc, datorită unor metode moderne precum jocul didactic, cvintetul, cadranele, rețeaua personajelor, cubul, explozia stelară etc.

În momentul în care s-a început folosirea acestor metode pentru stimularea creativității, elevii erau derutați, când s-au văzut pentru prima dată împărțiți pe echipe de lucru, au început să spună „*noi vom câștiga*”. De aici reiese faptul că, ei considerau munca în echipe drept o competiție, un prilej prin care se puteau lăuda, dacă evident câștigau punctajul cel mai mare. Înțelegă așa, munca pe echipe creează invidii între copii, aceștia nu doreau să fie în echipă cu elevii mai slăbuți, se supărau și îl criticau pe colegul care nu dădea răspunsul corect în timpul concursului.

Metodele interactive însă, au fost punctul de pornire prin care elevii au înțeles că, de fapt nu este vorba despre o competiție, ci despre de colaborare, cooperare, interrelaționare cu colegii de grupă. Toate acestea fiind necesare pentru a cădea de acord asupra punctelor de vedere comune, pentru a respecta opinia fiecărui coleg de echipă, pentru a muncii toți membrii grupei pentru ca, la finalul activității, produsele activității să fie rezultate ale unei bune colaborări, cooperări, schimb de idei, implicare, dăruire.

Închegarea unor bune relații între copii a dus apoi, la momentul în care aceștia au început să creeze, să obțină rezultate din ce în ce mai bune la teste.

A fost încurajată inițiativa elevilor la lecție, adresarea de întrebări fiind înlăturată teama de a nu greși, iar pe parcurs s-au familiarizat cu metodele interactive și cu denumirile lor, au înțeles eficiența lor și pașii care trebuie urmați pentru realizarea acestora.

Au prins curaj în a-și exprima punctele proprii de vedere, nu le-a mai fost teamă să comenteze anumite structuri întâlnite în textele literare.

Folosind metodele și tehnicile de stimulare a creativității, atât individual, frontal, cât și pe grupe, am constata următoarele:

- elevii își însușesc mai ușor noile cunoștințe,

Parteneri:

UNIVERSITATEA ȘTIINȚELOR
AGRICOLE ȘI VETERINARE
DE BRAȘOV

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSNICE
EQUIS

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
"Medicină și Farmacie"
"I. I. Meșină"
Brașov

- crește încrederea că pot să decodifice și să înțeleagă conținuturile, atât pe cont propriu, cât și în grup;
- doresc să se implice în învățare și nu dau semne de oboseală pentru că se implică conștient, voit, învățând activ și logic;
- elevii și-au îmbogățit și nuanțat vocabularul, datorită unor metode precum: jocul didactic, cvintetul, cadranele, ciorchnele,
- a fost valorificată inteligența lingvistică, exprimarea retorică, poetică,
- elevii au realizat un real progres în alcătuirea de texte, dialoguri, compuneri, dând dovadă de imaginație creatoare, originalitate, fluentă, flexibilitate în exprimare.

Dacă la textul inițial, în compunerea pe care au avut-o de redactat, nici la elevii care aveau un potențial creativ vizibil, nu au existat cuvinte și expresii deosebite, în faza experimentală finală, elevii au ajuns la „performanța” de, pe lângă expresiile date, pe care trebuie să le înglobeze în textul compunerii, pot crea ei înșiși cuvinte și structuri nemaîntâlnite.

Câteva dintre compunerile școlare redactate de către copii au fost trimise la un concurs de creație literară, două dintre ele prezentându-le în anexele aceste lucrări.

După finalizarea cercetării în cadrul comisiei metodice a învățătorilor am evidențiat dificultățile, obstacolele cu care s-au confruntat participanții, principalele rezultate obținute în urma procesului ameliorativ, recomandările date elevilor, modalitățile de diseminare a rezultatelor pentru cei interesați, precum și viitoarele direcții de acțiune.

Parteneri:

UNIVERSITATEA
"MEDICINĂ ȘI FARMACIE"
"I. I. MEȘINĂ"
BRAȘOV

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSNICE
EQUISDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
de Medicină și
Farmacie
"I. I. Meșină"
Brașov

CAPITOLUL IV

DISCUȚII ȘI CONCLUZII

Psihologia ne demonstrează că însuși copilul este participant activ la propria formare și în școală trebuie direcționat pe calea cea bună, cu mijloace atractive, care să-i atragă atenția.

Cunoașterea cât mai completă a copilului, a capacității lui generale de dezvoltare, a greutăților pe care le întâmpină în însușirea cunoștințelor și formarea abilităților, precum și organizarea de activități diversificate, bazate pe specificul vârstei, și independente sunt sarcini și indicații ale Ministerului Educației și Cercetării, de care cadrele didactice, ca și formatori, trebuie să țină cont în activitățile lor, care contribuie la formarea unor personalități.

Am specificat și în introducere că punctul de plecare al aceste cercetări l-au reprezentat rezultatele slabe pe care elevii le-au obținut la testele inițiale, fiind vorba chiar despre elevii din clasa mea, clasă pe care o coordonez doar din acest an.

Încă de la început am observat că elevii doresc să muncească și că au potențial creativ. În acel moment am început această cercetare, prin care am urmărit să stimulez creativitatea elevilor prin diferite metode moderne pentru a li se dezvolta, activa și îmbogăți vocabularul activ, pentru a li se dezvolta exprimarea orală și scrisă, pentru educarea capacităților creatoare și originale în găsirea de soluții la o sarcină dată, antrenarea lor în discuții libere, deschise, creative, precum și dezvoltarea mecanismelor cognitive superioare: gândire, memorie, imaginație.

Ipoteza cercetării mi s-a confirmat în totalitate, iar obiectivele au fost realizate. La finalul cercetării am simțit o bucurie imensă, văzând că elevii pot să realizeze compuneri reușite în care să folosească cuvinte și expresii deosebite, că nu le este teamă să-și exprime propriile idei, convingeri referitoare la un anumit subiect. Pe lângă dezvoltarea unor procese psihice cu rol central în dezvoltarea de mâine a adultului, elevii au început să colaboreze, să coopereze cu ceilalți colegi și să țină cont și de părerile lor, datorită desfășurării de lecții în care elevii au lucrat în echipă.

Pe toată perioada cercetării nu m-am abătut de la niciun pas pe care l-a presupus experimentul. Fiind consecventă în demersul de stimulare a creativității, elevii s-au obișnuit cu un anumit tip de desfășurare al lecției. Elevii au început să muncească de la o zi la alta tot mai mult, ajungând să se minuneze ei înșiși de produsele activității lor. În clasă s-a creat o atmosferă

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
APOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
de Medicină
și Farmacie
din Brașov

armonioasă, atmosferă plăcută de lucru. Elevii au început să aprecieze din ce în ce mai mult școala și lecțiile de limba și literatura română, să observe cât de importantă este lectura și exprimarea scrisă și orală.

Astfel putem concluziona că metodele moderne interactive sunt eficiente în stimularea creativității școlărilor mici.

Pot afirma că această cercetare a fost o provocare pentru mine, un prilej de a studia atât literatura de specialitate, cât și literatura psiho-pedagogică, de a-mi aprofunda și îmbogăți cunoștințele despre creativitate ca fenomen complex, dar actual și vital pentru viitor.

În concluzie, pot spune că sunt foarte mulțumită că nu am reușit să fac o clasă de elevi mai fericită, să văd că sunt mândrii de limbajul pe care îl folosesc, de compunerile pe care le-au creat și de premiile pe care le-au obținut în urma participării la concursuri de creație literară.

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSĂTICE
AOIPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
de Medicină și Farmacie
„I. V. Poni”
Brașov

Reflecție asupra modului în care modulele au contribuit la realizarea temei disertației

Încă de la început vreau să spun că parcurgerea acestui program de masterat mi-a adus doar lucruri bune, atât în formarea mea ca învățătoare, cât și în relaționarea cu cei din jur.

Toate modulele parcurse în cei doi ani de studiu au contibuit direct, indirect, implicit sau explicit la realizarea temei mele din această lucrare. Ceea ce consider că am dobândit din fiecare sunt cunoștințele noi. În redactarea lucrării am avut ocazia să-mi expun aceste cunoștințe, evident pe cele referitoare la tema stimulării creativității pentru redactarea compunerilor școlare reușite.

Ceea ce m-a ajutat foarte mult, au fost hărțile conceptuale, care ne-au oferit ocazia de a învăța să sintetizăm mai bine informațiile și să exprimăm, ceea ce este esențial, în cuvinte simple.

Munca în grup, alături de colegile mele m-a pregătit pe mine pentru a înțelege că este deosebit de important să respecti și punctul de vedere al celuilalt. Deși, la început mi s-a părut foarte grea munca în grup, apoi m-am obișnuit. Acest lucru m-a ajutat în momentul în care am aplicat metoda experimentului în cercetarea mea, pe eșantionul ales.

Modulul care a avut o contribuție directă în realizarea temei mele de cercetare a fost Modulul 4 „Psihologia dezvoltării”. În cadrul orelor de curs și seminar am aflat o multitudine de informații despre creativitate și despre procesele cognitive, informații care au fost esențiale în această cercetare.

Modulul care a avut o contribuție implicit directă în realizarea temei mele, pe lângă „Psihologia dezvoltării” a fost Modulul 3 „Comunicare și relații interpersonale”, de unde mi-au folosit cunoștințele despre comunicare, relații interpersonale, relaționare, interacțiune și muncă în grup.

Modulele cu o contribuție implicit indirectă în realizarea temei au fost Modulul 3 „Metodologia procesului educativ”, modul la care am învățat despre metodele de cercetare, în cercetarea acestei teme eu folosind: metoda anchetei pe bază de chestionar, metoda autoobservației, metoda observației participative, metoda analizei produselor activității și metoda experimentului și Modulul 2 „Docimologie și evaluare”, prilej cu care am învățat despre o varietate de metode de evaluare, atât tradiționale, cât și moderne, în cercetarea mea folosind: testul inițial, evaluarea produselor activităților (compunerile școlare), teste lacunare, lucrări colective și testul final.

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
OIPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
"Medicină și Farmacie"
din Brașov

Așa cum am afirmat și mai sus, toate modulele au contribuit la realizarea temei mele de cercetare. De la toate, în cadrul orelor de curs și seminar, mi-am însușit o serie de cunoștințe, pe care le-am folosit în această cercetare.

Sarcinile de lucru pe care le-am avut de realizat pentru fiecare modul, au reprezentat iarăși o modalitate prin care noi ne-am însușit mai repede cunoștințele din cadrul modulului.

Datorită modulelor studiate în cadrul acestui program de masterat am reușit să derulez cercetarea pe care mi-am propus-o, să ating toate obiectivele propuse în cercetare și să mi se confirme ipoteza cercetării.

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
AȘIPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
de Medicină și
Farmacie
din Brașov

BIBLIOGRAFIE

1. Agabrian, Mircea, (2004), Cercetarea calitativă a socialului, Ed. Institutul European, Iași;
2. Agrigoroaie, Dan, (2005), Educație pentru gândire creatoare, Ed. Alfa, Piatra Neamț;
3. Amabile, Tereza, (1980), Creativitatea ca mod de viață, Ed. Știință și tehnică, București;
4. Anghel, Petre, (2003), Stiluri și modele de comunicare, Ed. Aramis, București;
5. Ausubel, David, Robinson, Floyd, (1981), „Învățarea în școală. O introducere în psihologia pedagogică, Ed. Didactică și Pedagogică, București;
6. Binet, Alfred, (1975), Ideile moderne despre copil, Ed. Didactică și Pedagogică, București;
7. Caluschi, Mariana, (2001), Grupul creativ de formare, Ed. Cantes, Iași;
8. Căpâleanu, Ioan, (1978), Inteligență și creativitate, Ed. Militară, București;
9. Crăciun, Corneliu, (2007), Metodica predării limbii române în învățământul primar, Ed. Emia, Deva;
10. Crișan, Lucica, Șindilă, Daniela, (2008), Stimularea creativității elevilor prin metode de cooperare, Ed. Axa, Botoșani;
11. Cojocaru, Constantin, (1975), Creativitate și inovație, Ed. Științifică și Enciclopedică, București;
12. Cosmovici, Andrei, (1996), Psihologie generală, Ed. Polirom, Iași;
13. Cerghiț, Ioan, (1976), *Metode de învățământ*, Ed. Didactică și Pedagogică, București;
14. Cerghiț, Ioan, (2006), *Metode de învățământ*, Ed. Polirom, Iași;
15. Cucuș, Constantin, (2006), Psihopedagogie, Ed. Polirom, Iași;
16. Guilford, Joy-Paul, (1967), Natura inteligenței umane, McGraw-Hill, New York;
17. Ionescu, Miron, Radu, Ioan, (2001), Didactica modernă, Ed. Dacia, Cluj-Napoca;
18. Landau, Erika, (1979), Psihologia creativității, Ed. Didactică și Pedagogică, București;
19. Marina, Lucian, (2004), Metode și tehnici de cercetare socială, Ed. Universității „1 Decembrie 1918”, Alba Iulia;
20. Mândru, Elena, Niculae, Areta, (2010), Strategii didactice interactive, Ed. Didactica Publishing House, București;

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell’Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
AȘIPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
de Medicină și
Farmacie
"I. I. Meștera"
Brașov

21. Matei, Nicolae-Constantin, (1982), Educarea capacităților creatoare în procesul de învățământ, Ed. Didactică și Pedagogică, București;
22. Montessori, Maria, (1972), Descoperirea copilului, Ed. Didactică și Pedagogică, București;
23. Moraru, Ion, (1997), Psihologia creativității, Ed. Victor, București;
24. Munteanu, Anca, (1994), Incursiuni în creatologie, Ed. Augusta, Timișoara;
25. Muster, Dumitru, Moldoveanu, Mihaela, (1998), Gradul I în învățământ. Elaborarea și susținerea lucrării metodico-științifică de grad, Ed. Didactică și Pedagogică, București;
26. Nuță, Silviu, (2001), Metodica predării limbii române în clasele primare: vol. I și vol. II, Ed. Aramis, București;
27. Piaget, Jean, (1926), Limbajul și gândirea copilului, Ed. Didactică și Pedagogică, București;
28. Planchard, Emile, (1972), Cercetarea în pedagogie, Ed. Didactică și Pedagogică, București;
29. Popescu-Neveanu, Paul, Zlate, Mielu, Crețu, Tinca, (1993), Psihologie, manual pentru clasa a X-a, cap. Creativitate, Ed. Didactică și Pedagogică, București;
30. Rawilson, Geoffrey, (1998), Gândire creativă și brainstorming, Ed. Codecs, București;
31. Radu, Ioan, Ionescu, Miron, (1987), Experiență didactică și creativitate, Ed. Dacia, Cluj-Napoca;
32. Roco, Mihaela, (2004), Probleme ale stimulării creativității individuale, în revista de psihologie, nr. 12, 1991;
33. Rodari, Gianni, (1980), Gramatica fanteziei. Introducere în arta de a inventa povești, tradus de Gheorghe, Anca, Ed. Didactică și Pedagogică, București;
34. Roșca, Alexandru, (1967), Creativitate, modele, programare, Ed. Științifică, București;
35. Roșca, Alexandru, (1972), Creativitatea, Ed. Enciclopedica Română, București;
36. Roșca, Alexandru, (1981), Creativitate generală și specifică, Ed. Academiei R.S.R., București;
37. Sălăvăstru, Dorina, (2004), Psihologia educației, Ed. Polirom, Iași;
38. Stoica-Constantin, Ana, (1983), Creativitatea elevilor, Ed. Didactică și Pedagogică, București;

Parteneri:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICI
AIPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Pitești
de Studii

39. Stoica-Constantin, Ana, (2004), Creativitatea pentru studenți și profesori, Ed. Institutului European, Iași;
40. Șchiopu, Ursula, (1970), Psihologia vârstelor, Ed. Didactică și Pedagogică, București;
41. Șerdean, Ioan, (2007), Didactica limbii și literaturii române în învățământul primar, Ed. Corint, București;
42. Ungureanu, Adalmina, (2003), Metodica studierii limbii și literaturii române – învățământul primar, Ed. ASS, Iași;
43. Voiculescu, Florea, Voiculescu, Elisabeta, (2007), Măsurarea în științele educației. Teorie, metodologie, aplicații, Ed. Institutul European, Iași;
44. Voiculescu, Florea, (2012-2013), Metodologia cercetării în educație: Managementul proiectelor de cercetare în educație”, Ed. Universității „1 Decembrie 1918”, Alba Iulia;
45. www.scribd.ro
46. www.edu.ro
47. www.didactic.ro
48. www.wikipedia.ro
49. <http://ro.wikipedia.org/wiki/Creativitate> - accesat în 08.06.2014

ANEXE

Anexa 1

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell’Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
AȘIPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
de Brașov

Testul inițial
Limba și literatura română
Clasa a IV-a

PARTEA I

Citiți textul de mai jos pentru a răspunde cerințelor.

„Era o zi de toamnă. Niculae a ieșit în grădină. El s-a întins la umbră sub un dud frumos. În grădină nu mai era nimeni. Băiatul a început să citească.

Căldura soarelui era plăcută. Acum nu mai dogorea ca vara. Era liniște. Grădina părea încremenită. Nu se simțea nici o adiere de vânt”.

(Marin Preda – „Cum începe toamna”)

1. Răspunde la următoarele întrebări, pe baza textului dat:

a. Ce anotimp este prezentat în text?

.....
.....

b. Unde se afla Niculae?

.....
.....

c. Ce făcea băiatul?

.....
.....

2. Desparte în silabe cuvintele date: *toamnă, grădină, încremenită*.

.....
.....

3. Scrie câte un cuvânt asemănător ca înțeles pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în textul dat.

Parteneri:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICI
AIPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

4. Alcătuieste câte o propoziție în care să se afle ortogramele: sa/s-a.

5. Transcrie din text:

- două cuvinte care exprimă însușiri;
- două cuvinte care exprimă acțiuni;

PARTEA A II A

6. Alcătuieste un text de 4 rânduri în care să prezinți semnele sosirii toamnei.

Teste de evaluare inițială

Anul școlar: 2013-2014

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
AIPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRUUniversitatea
de Medicină și
Farmacie
"I. I. Meșină"
Arad

Disciplina: Limba și literatura română

Partea I

Barem de evaluare și de notare

ITEM	FOARTE BINE	BINE	SUFICIENT	INSUFICIENT
1.	Răspuns corect și complet: răspunde corect la toate cele trei întrebări, fără greșeli de ortografie sau de punctuație.	Răspuns parțial corect: răspunde corect la două întrebări, fără greșeli de ortografie sau de punctuație/răspunde corect la toate cele trei întrebări, cu 1-2 greșeli de ortografie sau de punctuație.	Răspuns parțial corect: răspunde corect la o singură întrebare, fără greșeli de ortografie sau de punctuație/răspunde corect la două întrebări cu 2-3 greșeli de ortografie sau de punctuație.	Răspuns incorect: răspunde la întrebări, fără a respecta textul/nu răspunde la întrebări.
2.	Răspuns corect și complet: desparte corect în silabe toate cele trei cuvinte date.	Răspuns parțial corect: desparte corect în silabe două cuvinte date.	Răspuns parțial corect: desparte corect în silabe doar un singur cuvânt dat.	Răspuns incorect: nu desparte nici un cuvânt/le greșește pe toate.
3.	Răspuns corect și complet: scrie câte un cuvânt asemănător ca înțeles pentru toate cele trei cuvinte subliniate.	Răspuns parțial corect: scrie câte un cuvânt asemănător ca înțeles pentru două dintre cuvintele subliniate.	Răspuns parțial corect: scrie câte un cuvânt asemănător ca înțeles pentru un singur cuvânt subliniat.	Răspuns incorect: nu scrie nici un cuvânt asemănător ca înțeles pentru cuvintele subliniate/le greșește pe toate.
4.	Răspuns corect și complet:	Răspuns parțial corect: alcătuieste	Răspuns parțial corect: alcătuieste o	Răspuns incorect: nu alcătuieste o

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
AradIstituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

	alcătuieste două propoziții corecte, utilizând cuvântul/ortograma dată, fără alte greșeli de ortografie sau de punctuație.	două propoziții corecte, utilizând cuvântul/ortograma dată, cu 1-2 greșeli de ortografie sau de punctuație.	propoziție corectă, fără a utiliza ortograma dată.	propoziție.
5.	Răspuns corect și complet: scrie cele patru cuvinte cerute.	Răspuns parțial corect: scrie 2-3 cuvinte cerute.	Răspuns parțial corect: scrie un cuvânt corect.	Răspuns incorect: nu scrie nici un cuvânt/le greșește pe toate.

Partea a II - a

ITEM	FOARTE BINE	BINE	SUFICIENT	INSUFICIENT
6.	Răspuns corect și complet: alcătuieste textul, folosind toate cele patru rânduri, corect și fără greșeli de ortografie sau de punctuație.	Răspuns parțial corect: alcătuieste textul, folosind toate cele patru rânduri, cu 1-2 greșeli de ortografie sau de punctuație/ alcătuieste textul, folosind trei rânduri, corect și fără greșeli de ortografie sau de punctuație.	Răspuns parțial corect: alcătuieste textul, folosind trei rânduri, cu 2-3 greșeli de ortografie sau de punctuație/ alcătuieste textul, folosind două rânduri, cu 1-2 greșeli de ortografie sau de punctuație.	Răspuns incorect: alcătuieste textul, cu 3-4 greșeli de ortografie sau de punctuație/nu alcătuieste nicio propoziție.

Parteneri:

 Universitatea „Aurel Vlaicu”
 Arad

 Istituto di Scienze Psicologiche
 dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICI
AȘIPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
de Medicină și
Farmacie
din Brașov

Evaluare finală

ITEMI	CALIFICATIVUL FINAL
Rezolvă corect și integral 5 itemi.	Foarte bine
Rezolvă corect și integral 4 itemi; incorect 1 item/parțial 1 item.	Bine
Rezolvă corect și integral 2 itemi; incorect 2 item/parțial 1 item.	Suficient
Rezolvă corect și integral 1 item; incorect 1 item.	Insuficient

ANEXA 2

CHESTIONARUL APLICAT PĂRINȚILOR

1. Care este disciplina preferată a fiului/fiicei dumneavoastră?

.....
.....

Parteneri:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
AȘIPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
de Medicină
și Farmacie
din Brașov

2. L-ați auzit pe fiul/fiica dumneavoastră folosind cuvinte deosebite în limbajul de zi cu zi?

- a. Da
- b. Nu

3. Care este calificativul pe care îl primește cel mai des la disciplina Limba și literatura română?

- a. Foarte Bine
- b. Bine
- c. Suficient
- d. Insuficient

4. Îi plac exercițiile care presupun exprimarea unor puncte de vedere proprii?

- a. Da
- b. Nu
- c. Nu știu

5. Ce părere are copilul dumneavoastră despre compuneri?

.....

.....

.....

6. Cât de mult puneți accent pe lecturile pe care trebuie să le citească fiul/fiica dumneavoastră?

- a. foarte mult
- b. parțial mult
- c. deloc

Parteneri:

UNIVERSITATEA ȘTIINȚILOR
AGRICOLE ȘI VETERINARE
DE CLUJ-NAPOCA
UASV

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell’Educazione e della Formazione

7. Credeți că lecturile sunt principalii factori care dezvoltă vocabularul unui elev aflat în clasa a IV-a?

- a. Da
- b. Nu

8. Care cunosc metodele prin care îl corecți pe fiul/fiica dumneavoastră atunci când face greșeli de exprimare?

- a. Prin scrierea corectă a structurii greșite;
- b. Prin pronunțarea corectă a structurii greșite;
- c. Prin scrierea de structuri asemănătoare cu cele greșite;
- d. Prin pronunțarea de structuri asemănătoare cu cele greșite;
- e. Nu îl corectez;
- f. Alte metode. Care?

.....

.....

.....

9. A participat la concursuri care implicau recitarea unor poezii, redactare de compuneri?

- a. Da
- b. Nu

10. Cât de mult ați discutat cu doamna învățătoare, în anul școlar 2013-2014 despre dificultățile pe care le întâmpină fiul dumneavoastră la Limba și literatura română?

- a. Întotdeauna
- b. De cele mai multe ori
- c. Rareori
- d. Niciodată

Parteneri:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICI
AIPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
de Medicină
și Farmacie
din Brașov

ANEXA 3

Omul de zăpadă

Era o zi frumoasă de iarnă. Radu privea jocul fulgilor de nea de lângă fereastră.

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell’Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PENSIUNELOR VÂRSTNICE
APIOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
de Medicină
și Farmacie
din Brașov

Peste casele din sat s-a așternut un covor de nea albă și pufoasă. Împreună cu prietenii lui a ieșit la săniuș. Acolo s-au hotărât să facă un om de zăpadă. Au început să adune multă zăpadă. Au construit omul de zăpadă. Era atât de mare, parcă îi privea cu ochii lui. Nasul era roșu ca focul. Cu mâna lui, o mătură stufoasă, ne saluta politicoș. Se aud strigăte de fericire pentru că au reușit să-l finalizeze. S-au adunat toți în jurul lui.

Deodată au observat că nu are căciulă pe cap. Radu a alergat într-un suflet acasă și a luat chipiul bunicului. Omul de zăpadă era perfect. Avea de toate. Următoarele zile ale iernii le-au petrecut jucându-se pe lângă omul de zăpadă.

Copiii nu își doreau să vină primăvara. Voiau ca prietenul lor să nu se topească niciodată.

ANEXA 4

Primii fulgi de nea

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
AIPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
de Medicină
și Farmacie
din Brașov

Este iarnă. Pe la mijlocul lunii au început să cadă primii fulgi de zăpadă. Grupuri de copii se îndreaptă spre școală.

Încă de ieri a început să ningă cu fulgi mari și deși. La școală, elevii priveau cu mare plăcere ninsoarea care bate în geamurile clasei a IV-a. Erau fericiți și se gândeau la bulgări de zăpadă. Fulgii de zăpadă s-au prins în horă. A fost bucurie mare la ieșire, toți copiii au strigat „A venit iarna!”. Toate ghiozdanele s-au făcut albe. Parcă ne-am ieșit din minți de bucurie. Împreună cu Ioana, prietena mea, ne duceam spre casă jucându-ne cu bulgări de zăpadă. Totu-i alb în jur, cât vezi cu ochii.

Primii fulgi de zăpadă au strecurat fericire în sufletele copiilor.

ANEXA 5

Testul final

Limba și literatura română

Clasa a IV-a

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICIE
AVANSATE

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
de Medicină și
Farmacie
din Brașov

1. Scrie verbe cu fiecare literă a cuvântului „iarna”. (2 p)

.....
.....

2. Găsește corespondenți specifici fiecărei litere e alcătuieste denumirea anotimpului „IARNA”. (2 p)

I
A
R
N
A

3. Selectează din textul dat perechile formate dintr-un substantiv și un adjectiv. Trece-le la numărul plural. Alcătuieste cu ele enunțuri. (2 p)

„Hărniciuța gospodină
Strânge zahăr din grădină
Și din floarea minunată
Miere face de îndată”.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

4. Găsește cinci cuvinte care, citite de la stânga la dreapta și de la dreapta la stânga reprezintă același cuvânt. (2 p)

.....
.....

Parteneri:

5. Creează rime pentru cuvintele: arici, vântul, păsărică, umbroase, soare, drum, vitrină. (3 p)

.....

.....

6. Așează lângă cuvintele date alte cuvinte care să exprime acțiuni făcute de om. (2 p)

Ex. Soarele râde.

Vântul.....

Luna.....

Pădurea.....

Păsările.....

7. Transformați-vă în Ielele Cosânzene (fetele) și în Feți-Frumoși (băieții) și descrieți-vă, în câteva rânduri înfățișarea și puterile pe care le aveți. (7 p)

Notă: Se pune accent pe originalitate.

Aprecierea compunerilor se va face după următoarele criterii:

Așezarea corectă a textului în pagină. (0,50 p)

Respectarea alineatelor corespunzătoare celor trei părți. (0,50 p)

Originalitate. (3 p)

Parteneri:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICI
AIPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
de Medicină și
Farmacie
din Brașov

Prezentarea acțiunilor într-o ordine firească. (0,50 p)

Folosirea a trei expresii frumoase. (0,50 p)

Scrisul citeț. (1 p)

Scrierea corectă a cuvintelor. (1 p)

Convertirea punctajului în calificative:

18 – 20 puncte: Foarte bine

15 – 18 puncte: Bine

10 – 15 puncte: Suficient

Sub 10 puncte: Insuficient

Declarație de autenticitate

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell’Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
AIPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
"Medicină și Farmacie"
de Brașov

Subsemnata, VLAD (CONDRIUC) ANA, absolventă a programului de masterat Psihopedagogia educației timpurii și a școlarității mici la Universitatea „1 Decembrie 1918” Alba Iulia, promoția 2014, autoare a prezentei disertații, declar pe propria răspundere următoarele:

- a)   disertația a fost elaborată personal și îmi aparține în întregime;
- b)   nu am folosit alte surse decât cele menționate în bibliografie sau în textul disertației;
- c)   nu am preluat texte, date sau elemente de grafică din alte lucrări sau din alte surse fără a fi citate și fără a fi precizată sursa preluării, inclusiv în cazul în care sursa o reprezintă alte lucrări ale subsemnatei;
- d)   lucrarea nu a mai fost folosită, în forma actuală, în alte contexte de examen sau de concurs.

Semnătura _____

Data _____

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell’Educazione e della Formazione